

פעולות וקלים

לאחר

פעולות, טיפים ומידע שימושי למדריך בתנועת נוער

החברת בהוצאת
חבריא ב' סניף אריאל בנים בית שמש

תודתנו נתונה
להנהלה הארצית של תנועת הנוער אריאל
ובתוכה לדביר עמיאור ונשר ארמן
על הסיוע בהדפסת החוברת

החוברת מיועדת למדריכים ומדריכות כאחד

זה המקום לבקש סליחה, באם מישהו נפגע ח"ו במהלך הפקת החוברת מכל סיבה
שהיא. בשום מקרה לא הייתה כוונה לפגוע. באם נפלו טעויות ושגיאות בחוברת
נשמח לדעת על כך ונשתדל לתקן במהירות הבאות.

חשוב להדגיש שאין לעורך ולאף אחד מהכותבים אחריות על שום מעשה
שיעשה בעקבות הדברים הכתובים בחוברת!

© כל הזכויות בחוברת, בהוצאתה לאור ובתוכן הכתוב בה
שמורות לחבריא ב' בסניף אריאל בנים בית שמש התשע"ו

מהדורה ראשונה
כסלו התשע"ט

עריכה והפקה: אילון מרגלית

כותבי ושולחי הפעולות:

אלמוג זינגר (פעולה 12)	ברכיה סוסלוביץ' (פעולות 1,2,3,8,18)
נתנאל קמילר (פעולה 12)	אילון מרגלית (פעולות 1,2,3,10,24)
אבינועם לוי (פעולות 13,14,17)	נועם תורתי (פעולה 4)
ידידה פלס (פעולה 20)	צבי בן דוד (פעולה 5)
מתניה מלכיאל (פעולה 21)	אביעד תורתי (פעולה 6)
עמיעד שרייבר (פעולה 22)	אור מרציאנו (פעולה 7)
אריה הופמן (פעולה 23)	אברהם פטינקין (פעולות 9,15,16,19)
אריאל פלס (פעולה 25)	נחשון אפטעל (פעולה 11)

מערכת וכתובת פינות:

מכתבים, רעיונות: אילון מרגלית

טיפים: איתן פלמר

פרויקטים: נחשון אפטעל

שליפים: ידידה פלס

חברי מערכת נוספים: אלמוג זינגר, ברכיה סוסלוביץ', איתן פלמר,

נועם תורתי, אברהם פטינקין וצבי בן דוד

תודה לקומונרים שמואל בלנק ואבינועם לוי

עיצוב גרפי וכריכה: נועם תורתי

הקדמה

חוברת זו הופקה על ידי חבריא ב' של סניף אריאל בנים בית שמש. בהפקת החוברת השתתפו איתן פלמר וברכיה סוסלוביץ' ז"ל. שניהם - חניכים, מדריכים ופעילים מרכזיים בסניף ובחב"ב. איתן לקח חלק משמעותי בכתיבת החוברת וברכיה היה אחד מהמובילים והאחראים על הפקת החוברת והשקיע רבות בעריכתה. לצערנו הרב, הם לא זוכים לראות ביציאתה לאור. ברכיה ואיתן נהרגו בתאונת דרכים בדרכם לקריית מלאכי, בדרכם לשמח ולשמח בשמחת תורה במסגרת חבריא ב' של הסניף. היה חשוב להם מאוד להרים ולחזק את חבריא ב' בסניף. ולכן, מתוך תחושת אחריות גדולה שאפיינה אותם, הם בחרו לחגוג את שמחת תורה עם הסניף ואף פעלו לשכנע ולמשוך חבר'ה נוספים אחריהם. בתקופת ההדרכה שניהם השקיעו רבות ביצירת קשר חברי פשוט עם החניכים, מתוך כיף וזרימה, והיו אהובים ומוערכים מאוד על ידי החניכים. בסוף החוברת הוספנו פרק עם סיפורים לזכרם, ושתי פעולות שנכתבו לאור מידות משמעותיות שלמדנו מהם.

תהיה חוברת זו, שנועדה לעזור ולסייע להצלחת המדריך בכל תחומי עשייתו ופעולתו עם השבט מתוך הכרה ואמונה בחשיבות הקשר של המדריך עם חניכיו גם דרך הכיף, ההנאה והחברות הפשוטה... לעילוי נשמתם ולזכרם.

תוכן עניינים

4.....	הקדמה.....
6.....	דבר העורך.....
7.....	פרק א - פעולות.....
8.....	חלק ראשון - הדיבור.....
16.....	חלק שני - ערבות הדדית.....
26.....	חלק שלישי - אני והסביבה.....
33.....	חלק רביעי - התקדמות אישית ואמונה בעצמי.....
48.....	חלק חמישי - פעולות גיבוש שבטי.....
52.....	פרק ב - פרויקטים.....
55.....	פרק ג - טיפים.....
63.....	פרק ד - רעיונות.....
67.....	פרק ה - מכתבים.....
79.....	פרק ו - שליפים.....
83.....	זכרונות ופעולות.....
84.....	ברכיה סוסלוביץ.....
89.....	איתן פלמר.....
96.....	פעולות שנכתבו לאורם.....

דבר העורך

החוברת הזו באה לחזק את הצד המעשי שבהדרכה. מה שעשינו זה לאסוף פעולות מוצלחות שהועברו לחניכים רגילים (כל כותב בחר את הפעולות שהוא זוכר לטובה), כך שמדריך יוכל לקחת מהחוברת פעולה שמתאימה לחניכים שלו ופשוט להעביר אותה.

בנוסף לזה, אספנו ארגז כלים משמעותי שיכול לעזור למדריך להדריך בצורה יותר טובה ומשמעותית. ביקשנו מחניך, מחב"בניק וממדריכים שהכניסו חניכים להדרכה שיכתבו מכתבים למדריכים. אספנו הרבה טיפים חשובים להדרכה ורעיונות לפרויקטים והכנו ארגז כלים טכני המכיל שלפים עם משחקים ומורלים.

בנוסף הכנו חוברת שירים הנקראת "שירון לכל טיול או קומזיץ" שאותה העלינו למאגר הפעולות והצופרים שבאתר של תנועת אריאל ואפשר למצוא אותה גם בחיפוש בגוגל.

אחד הדברים הכי חשובים בהדרכה זה הצד הפחות רשמי - הזמן של הליווי הביתה והדיבורים במדורה, במסעות ובמחנה.

מתישהו נפל לי האסימון שאם נשקיע קצת ונארגן יותר טיולים שבטיים, קומזיצים, דיבורים עם פק"לי קפה וכדומה, נוכל להצליח יותר בלהפוך את החניכים לחברים, לחבר אותם למדריכים ולטעת בהם אהבה לארץ ישראל.

ואם זה כל כך חשוב, למה רוב המדריכים לא עושים את זה בתדירות גבוהה? תחשבו על הרעיונות האלה, הם יכולים להיות מקפצה אדירה לכל הערכים והאידיאלים שאנחנו מדברים עליהם כל כך הרבה!

זה המקום לומר שבח והודיה לה' יתברך, שברא אותנו ונתן לנו מלא משימות מאתגרות, ובנוסף טבע בנו כישרונות ויכולות עצומים, שרוצה שלא נהייה דווקא מושלמים אלא שנשתלם- שנתקדם ושנקדם למרות כל הקשיים והניסיונות, ושמלווה ומדריך אותנו לאורך כל הדרך. תודה גדולה לשולחי הפעולות, לכותבי הפינות ולשותפים בהפקת החוברת, על כל ההשקעה, התמיכה והמסירות.

החוברת מוקדשת לעילוי נשמת חברינו האהובים ברכיה סולביץ' ואיתן פלמר ז"ל.

בציפייה לבניין אריאל!

אילון מרגלית

emm543@gmail.com

פרק א

פעולות

חלק ראשון - הדיבור

פעולות 1-3

מערך פעולות - כוח הדיבור

פעולה 1 - "ואהבת לרעך כמוך"

מטרת הפעולה: החניכים יחוו את החשיבות של ההתחשבות והעזרה לאחר. **שלבי הפעולה:**

שלב א- תופסת עכברים ומרוץ שליחים - שימת לב ועזרה לסובבים.
שלב ב- דפיקה מהירה - ההשפעה של כל אחד על האחרים.
סיכום והסבר על המערך.

מהלך הפעולה:

שלב א':

משחק 1: נשחק תופסת עכברים. נעודד את החניכים להשתדל כמה שאפשר "להציל" שחקנים שנתפסו.

משחק 2: מרוץ שליחים. נעודד תחרותיות בין הקבוצות והשתדלות של כל חניך לעזור לקבוצה שלו לנצח.

שלב ב': נשחק דפיקה מהירה. מושיבים את החניכים במעגל על ברכיהם

כאשר ידיהם פרושות קדימה בפישוק ומוצלבות עם ידי השכנים. בוחרים

חניך שיתחיל וידפוק עם אחת מידייו על הרצפה. כעת הדפיקות יעברו

בסבב, יד יד, לפי הסדר, ימינה. כאשר אחד החניכים מחליט לשנות את

הכיוון הוא ידפוק שתי דפיקות על הרצפה ואז סדר הדפיקות ישתנה והן

יעברו כעת מיד ליד לכיוון שמאל עד שאחד החניכים יחליט לשנות שוב כיוון.

על החניכים להיות ערניים לכיוונים המשתנים, חניך שמתבלבל - יוצא

מהסבב.

סיכום: במשחקים תופסת עכברים ומרוץ שליחים ראינו ששימת לב ונתינת

עזרה קטנה לשחקנים אחרים יכולה לעזור מאוד. במשחק דפיקה מהירה חווינו את ההשפעה של כל אחד מהשחקנים על כל הקבוצה.

"ואהבת לרעך כמוך - אמר רבי עקיבא: זה כלל גדול בתורה". אנו מצווים לאהוב כל יהודי, וכחלק מזה אנו נשתדל להשפיע טוב על הסביבה ולעזור לאחרים.

מסבירים לחניכים מה זה מערך פעולות: רצף של כמה פעולות שבו עוסקים בנושא חשוב אחד מכמה זוויות. מסבירים שהפעולה הזו היא חלק ממערך פעולות שעוסק ב"כח הדיבור", שעליו נדבר גם בפעולות הבאות.
צ'ופר: בכל פעולה במערך כדאי מאוד לחלק צ'ופר שעליו כתוב המסר של הפעולה. אפשר כמובן לצבוע את הצופר, להוסיף טופי וכדומה.

פעולה 2 - כוח הדיבור

מטרת הפעולה: החניכים יבינו את הכוח הגדול שיש בדיבור ואת ההשפעה שיש לו על המציאות.

שלבי הפעולה:

שלב א' - משחק טאבו - החשיבות שיש לכל מילה שאומרים.
שלב ב' - משחק כדורגל בלי כדור בלי לדבר - ההשפעה של הדיבור על ההצלחה שלנו.
סיכום.

עזרים: המשחק טאבו.

מהלך הפעולה:

שלב א': נשחק טאבו. כדאי אם אפשר - להכין ולהוסיף קלפים למשחק עם מילים שקשורות לשבת/סניף.

שלב ב': נשחק כדורגל בלי כדור. משחקים לפחות פעמיים - בסיבוב הראשון מותר לדבר ובשאר הסיבובים אסור.

סיכום: לדיבור שלנו יש כוח עצום. במשחק הטאבו ראינו שלכל מילה קטנה שאומרים יש השפעה על המשחק. במשחק ה"כדורגל בלי כדור" ראינו כמה

שזה מורכב לשחק ולארגן דברים ביחד (למשל- התקפה אל שטח הקבוצה היריבה) כשאי אפשר לדבר, וכמה שהדיבור- כדוגמת המשחק בסיבוב הראשון- עוזר לנו להתארגן ולבצע את המטרות שלנו. כל אדם צריך להבין שיש כוח עצום בדיבור שלו, שכל מילה שהוא אומר יכולה להשפיע על חייהם של האנשים הסובבים אותו. אנו צריכים להיות מודעים ולהיזהר כמה שאפשר במה שאנחנו מדברים.

פעולה 3 - להשתמש בדיבור לטובה

מטרת הפעולה: החניכים יחוו את האפשרות של שימוש בדיבור לדברים חיוביים, וישמעו סיכום שיחבר את כל חלקי המערך.

שלבי הפעולה:

שלב א'- טלפון מתוקן- האפשרויות של דיבור בצורה חיובית ושליטית.
שלב ב'- שוטרים וגנבים/ תופסת כיפים עם פרגון - שימוש בדיבור לדברים חיוביים.
סיכום וסגירת המערך.

מהלך הפעולה:

שלב א': נשחק טלפון מתוקן. אפשר לעודד את החניכים ליצור בסיבוב אחד סיפור כמה שיותר עצוב ובסיבוב אחר סיפור כמה שיותר שמח.
שלב ב': נשחק שוטרים וגנבים או תופסת כיפים, ונגדיר מראש שאפשר לשחרר שחקן רק עם פרגון של שחקן אחר שעומד קרוב אליו.
אפשר לשקול לשאול את החניכים: איך זה לשמוע פרגון מחבר? היה קל/קשה לפרגן במשחק? ומה לגבי פרגון בחיים בכלל? זה קל/קשה לפרגן? כמה זה משמעותי לקבל/לתת פרגון?
אפשר לבקש מהחניכים לחשוב על מקרה שבו מישהו פירגן להם וזה שימח אותם או השפיע עליהם ולתת למי שירצה- לספר לכולם.
סיכום: במשחק טלפון מתוקן ראינו שאפשר ליצור עם הדיבור סיפורים שמחים ועצובים, והאפשרות לבחור מה לעשות נמצאת אצל כל מי שמדבר. במשחק שוטרים וגנבים/תופסת כיפים ראינו שאפשר לפרגן בהרבה דרכים

וביטויים וכמה שזה פשוט לפרגן ולהשתמש בדיבור שלנו לדברים חיוביים ולעזרה לאחרים.

נסכם את המערך: בפעולה הראשונה - "ואהבת לרעך כמוך" דיברנו על החשיבות של ההתחשבות והעזרה לאחר, בפעולה השנייה - "כח הדיבור" למדנו על הכח הגדול שיש בדיבור, ובפעולה האחרונה - "להשתמש בדיבור לטובה" ראינו כמה שזה קל ואפשרי להשתמש בדיבור לדברים חיוביים, לעשיית טוב ולעזרה לאחרים.

הערה: כדאי מאוד לעשות **יישום נושא** של עניין עשיית הטוב בעזרת דיבור, למשל- התנדבות בבית אבות. אפשר להעביר בנוסף גם פעולה שמסכמת יותר את הנושא.

פעולה 4 - שמירת הלשון

מטרת הפעולה: החניכים יבינו שכשאומרים משהו אי אפשר לדעת למי זה יגיע ועל מי זה ישפיע ויש לחשוב על מה שאומרים- לפני שמדברים.

שלבי הפעולה:

- שלב א'- תופסת לא ידוע- חוסר שליטה על מה שמועבר לאחרים.
- שלב ב'- משחק טלפון שבור- שיבוש במידע שעובר.
- שלב ג'- משחק טלפון מתוקן- הוספת מידע מוטעה למידע שעובר.
- שלב ד' - סיפור. סיכום.

מהלך הפעולה:

- (הסדר של שלושת המשחקים לא משנה).
- שלב א':** נשחק תופסת לא ידוע.
- שלב ב':** נשחק טלפון שבור. בכל סבב שמים לב ל"עיבוד" שהמילה עברה מאז שהסבב התחיל ועד שהמילה הגיעה אל הסוף.
- שלב ג':** נשחק טלפון מתוקן (הראשון מתחיל ולוחש מילה לשכנו, ואז לפי הסבב כל אחד לוחש לשכנו מילה שלדעתו ממשיכה את המילה שהוא שמע

וככה נוצר סיפור. בסיום סבב הלחישות כל אחד אומר בקול את המילה שלו ורואים איזה סיפור מצחיק יצא מרצף המילים).

שלב ד' [סיפור]:

בשכונה אחת חי אדם נחמד וזורם בשם אבי. התחביב של אבי היה לאסוף חדשות מעניינות ולספר לאנשים בשכונה. הוא היה באופן קבוע מגיע לאנשים בשכונה ומספר להם את כל ה"חדשות" השכונתיות, ובכל פעם מחדש התלהב לראות את כולם צוחקים מהסיפורים העסיסיים שלו. זה עשה לו טוב על הלב.

אבי אף פעם לא שיקר ולא המציא סיפורים סתם, הוא פשוט ידע את הכול על כולם. הוא ידע מי עומד להתחתן, מי עומד להתגרש, מי יהיה הרב החדש של השכונה ולמה אדון כהן מחנות הירקות כבר שנתיים לא מדבר עם הגבאי של בית הכנסת. בקיצור, הוא פשוט ידע הכל. וזה מה שסיפק לו בכל יום סיפורים מעניינים לספר לחבר'ה בשכונה.

בוקר אחד אבי עשה קניות במכולת, וראה את ג'אקי לוקח מהמכולת שקית ובתוכה 2 לחם ו-2 חלב, ויוצא מבלי לשלם. אבי הרכלן שלנו שמח על המצאה. ג'אקי הוא איש עסקים די ידוע בשכונה, ועכשיו יהיה לאבי סיפור עסיסי לספר לכולם. וכך היה, בסיום תפילת ערבית באותו יום, אבי סיפר לכמה חברים את החדשות המרעישות שלו: "מכירים את ג'אקי, איש העסקים שגר בשכונה שלנו? נכון אתם חושבים שהוא אדם ישר? גם אני הייתי תמים כמוכם עד היום בבוקר. אבל לא תאמינו מה ראיתי הבוקר, ראיתי אותו אשכרה לוקח 2 שקיות חלב ו-2 כיכרות לחם מהמכולת בלי לשלם. לגמרי לגמרי בלי לשלם. ג'אקי הזה פשוט גנב מהמכולת.. והוא עוד עושה הצגה של צדיק". והוסיף: "תודו שאתם מופתעים!" כשהוא מאושר מזה שגם הערב הוא הצליח להפתיע את החבר'ה עם החדשות שלו. החברים שהקשיבו לסיפור היו נסערים. ג'אקי ידוע בתור אחד שמקפיד לא לקחת שום דבר מאף אחד, אדם ישר ממש. אבל אם אבי אומר אז אבי כנראה צודק..

השמועה עברה מפה לאוזן והגיעה אל כל תושבי השכונה. כל מי ששמע את הסיפור היה נסער ורץ לספר אותו לעוד אנשים. וככה כולם שמעו שג'אקי, איש העסקים הצדיק, גנב מוצרים מהמכולת בלי לשלם. כמובן שאנשי השכונה הפסיקו לעשות עם ג'אקי עסקים, הם לא רצו שהוא יגנוב גם מהם. פרנסתו של ג'אקי הלכה ונתמעטה ואנשים פחות ופחות דיברו איתו. ג'אקי שם לב לכך, הוא השתדל כמה שפחות לצאת מהבית וכשיצא מבטו היה מושפל. הוא הרגיש איך כולם מסתכלים עליו. הוא ראה את ילדי השכונה מצביעים עליו ואומרים זה לזה "הנה, הוא גנב". ג'אקי החליט לברר למה כולם

אומרים עליו שהוא גנב. הוא ניגש לאחד השכנים ושאל, והתשובה שקיבל הייתה "אבי אמר שהוא ראה אותך לוקח מהמכולת 2 שקיות חלב ושתי כיכרות לחם בלי לשלם". ואז נפל לג'אקי האסימון.

ג'אקי הבין הכל. הוא נזכר שבשבוע שעבר הוא סיכם בתחילת השבוע עם בעל המכולת שתמורת תשלום מראש הוא ייקח בכל יום מהמכולת 2 שקיות חלב ושתי כיכרות לחם. אבי, שלא ידע על ההסכם הזה עם בעל המכולת, חשב שג'אקי גונב את המוצרים. ג'אקי, שבינתיים החיים שלו בשכונה די נהרסו, החליט ללכת לרב השכונה ולבקש ממנו עזרה. הוא הלך אל בית הרב וסיפר לו את כל הסיפור. למחרת זימן הרב את אבי לביתו, והוסיף "אבי, תגיע עם כרית הנוצות שלך". אבי לא הבין למה הרב מזמין אותו, ועוד יותר לא הבין מה הקשר לכרית הנוצות שלו, אבל הוא לא שאל שאלות. הוא הגיע באותו יום לבית הרב עם הכרית שלו, נכנס לחדרו של הרב והתיישב מול הרב. הרב פתח וסיפר לאבי איך ג'אקי הגיע אליו אתמול לאחר שבמשך כמה ימים כולם חושבים שהוא גנב, מזלזלים בו, מרכלים עליו מאחורי הגב ולא רוצים לעשות איתו עסקים. הרב סיפר לאבי גם על הסיכום של ג'אקי עם בעל המכולת ושג'אקי בכלל לא גנב שום דבר. אבי הקשיב לדברים והתחיל להבין מה הוא בעצם עשה, ומיד צער וחרטה התחילו למלא אותו.

הרב המשיך: "מילים יכולות להרוג, ואתה הרגת עם מילים. עכשיו לכל מקום שג'אקי הולך כולם חושבים שהוא גנב. כולם מזלזלים בו בגללך. החברים שלו כבר לא מדברים איתו, הוא בודד ומסכן. אז נכון, סיפרת סיפור שקרה באמת, באמת ראית אותו לוקח מהמכולת ולא משלם על המקום. אבל זה בדיוק איסור לשון הרע - לספר דברים אמיתיים על מישהו. גם מילים אמיתיות יכולות להרוג". אבי כל כך הצטער, הוא לא התכוון להרוס לג'אקי את החיים. הוא ממש לא תכנן שכל זה יקרה, הוא סתם רצה לספר משהו מעניין לחבר'ה. הוא שאל את הרב: "אני רוצה לתקן את העוול שעשיתי.. מה עליי לעשות?"

הרב שתק כמה שניות ואז אמר: "קח את הכרית שהבאת. חתוך אותה לכל האורך בעזרת סכין, ושפוך את כל הנוצות דרך החלון". אבי לא הבין מה הולך פה, אבל עשה מה שהרב אמר, ושפך את כל תכולת הכרית דרך חלון ביתו של הרב שהיה בקומה השנייה.

הנוצות עפו לכל עבר. הרחוב שמתחת לחלון ביתו של הרב התמלא כולו בנוצות המדרכה, הגגות הנמוכים, המרפסות, הצמרות של העצים ואפילו החתולים שעברו שם, הכול התכסה בנוצות. ואז אמר הרב לאבי: "לך ותאסוף את כל הנוצות שהעפת". אבי נלחץ ואמר: "הנוצות עפו לכל עבר.. חלק מהן על המדרכה, חלק במרפסות של

השכנים, חלק על העצים הגבוהים, חלק עפו מרחק רב מכאן.. יהיה ממש קשה לאסוף את כולן בחזרה".

"גם לאסוף בחזרה את הלשון הרע שסיפרת יהיה ממש קשה" אמר הרב. "מילותיך עפו לכל עבר, למרחקים עצומים. הלכלוך שפיזרת על שמו הטוב של ג'אקי הגיע אל אוזניהם של כל כך הרבה אנשים שבגללך בטוחים עכשיו שהוא גנב".
אבי הסתכל על הרב ודמעות ירדו לו מהעיניים. הרב המשיך: "כשאני מספר משהו על אדם אחר - אני לא יכול לדעת איפה זה ייגמר, זה כבר לא בשליטתי. הסיפור שסיפרת על אותו אדם יכול להזיק לו מאוד, כי הסיפור יתפרסם ואנשים פרשו אותו ויסיקו ממנו מסקנות שליליות על אותו אדם. בדיוק כמו הנזק שאתה גרמת לג'אקי כשסיפרת לחבר'ה שהוא לקח מהמכולת בלי לשלם וזה התפרסם וכולם הסיקו מזה שהוא גנב מהמכולת.

כעת לך ובקש מג'אקי סליחה מעומק הלב במעמד כל אנשי השכונה, תגיד לו כמה אתה מצטער על מה שקרה.

אתה צריך גם לבקש מחילה מאנשי השכונה עצמם על זה ששיתפת אותם איתך בעוון החמור של לשון הרע, תסביר להם כמובן שג'אקי בכלל לא גנב.
ותקבל על עצמך מעכשיו לא לומר שום מילה על אף אדם, אפילו לא כדי להצחיק את החבר'ה. תזכור כמה הרסני הוא הנזק של לשון הרע, כמו נוצות שעפות לכל עבר".

סיכום:

כמו ששמענו בסיפור, כשאני מעביר לשון הרע למישהו (מעביר מה שראיתי - כמו אבי, או מעביר מה ששמעתי - כמו שאר תושבי השכונה שהעבירו הלאה את מה ששמעו מאבי) אין לי איך לדעת למי הוא יעביר. בדיוק כמו במשחק תופסת לא ידוע, שבו כשאני התופס אני יודע למי אני מעביר את התפקיד של להיות תופס (מי שתפסתי אותו), אבל אני לא אדע למי הוא בעצמו יעביר ולמי זה יגיע בהמשך.

דבר נוסף שיכול לקרות כשאני מספר לחבר שלי סיפור על מישהו הוא שחוף מזה שהסיפור יעבור הלאה, הוא גם עלול להשתנות בדרך. או בגלל שאנשים יבינו אותו לא נכון [כמו שקורה במשחק טלפון שבו המילה שהעברתי הולכת ומתעוותת כי לא שמעו אותה נכון]. או בגלל שהאדם ששמע ירצה לספר אותו לחברים בצורה יותר מצחיקה, מוגזמת או מעניינת,

ולכן יוסיף לסיפור עוד קצת פרטים [כמו במשחק טלפון מתוקן שבו מי ששומע מה שאמרת י מוסיף עוד מילה משלו].

לכן לפני שאני מוציא משהו מהפה אני צריך לחשוב למה זה יגרום. לחשוב למי זה מסוגל להגיע ואיך זה עלול להתפרש. לחשוב האם זו אמירה שיש בה תועלת, או שאולי זו אמירה שמסוגלת להתפשט למקומות לא רצויים, או להתפרש באופן לא נכון, ועלולה לגרום הרבה נזק.

הסיפור בפעולה מבוסס על הסיפור "מעשה בפטפטן נחמד" שכתבה שושנה ברומבקר, המופיע באתר בית חב"ד.

קישור: https://he.chabad.org/library/article_cdo/aid/834745 [ניתן גם למצוא את הסיפור באתר בית חב"ד על ידי חיפוש המילים "מעשה בפטפטן נחמד" בגוגל].

באדיבות אתר בית חב"ד.

חלק שני - ערבות הדדית

פעולה 5 - תעביר את זה הלאה

מטרת הפעולה: החניכים יבינו את הכוח של החסד בהוספת טוב לעולם, ויהיו מודעים ליכולת שיש בקבוצה בהשפעה על קידום העולם והפיכתו למקום הרבה יותר טוב.

שלבי הפעולה:

שלב א' - משחק תופסת כדורים והכדרים באים, הכוח שיש בקבוצה.
שלב ב' - סיפור מעגל של נתינה, הכוח של החסד שעליו עומד העולם.
סיכום.

עזרים: כדור.

מהלך הפעולה:

שלב א':

משחק 1: נשחק תופסת כדורים: יש ילד אחד שמתחיל עם הכדור והוא צריך לפגוע בשאר הילדים. אם ילד נפגע מהכדור (מהאוויר או מהרצפה) הוא מצטרף לפוגע. הם ממשיכים לנסות לפגוע בכולם עד שאחד נשאר אחרון והוא הופך לפוגע בסיבוב הבא.

משחק 2: נשחק הכדרים באים (הדוב הגדול).

שלב ב': מספרים את הסיפור "מעגל של נתינה" (מופיע בנספח).

אפשר לשקול לעשות דיון עם החניכים:

לשאל, מי היה עוצר לזקנה? האם היית לוקח ממנה כסף? תכלס המצב הכלכלי שלך לא משהו... מה אתם אומרים על אבי מהסיפור?

סיכום: המשנה באבות אומרת: "על שלושה דברים העולם עומד, על

התורה, על העבודה ועל גמילות חסדים"

לחסד יש כוח גדול בהפיכת העולם למקום יותר טוב. העולם עומד וקיים בזכות החסד.

במשחקים הראשונים ראינו שכשאדם אחד מנסה לעשות משהו זה קשה לו. אבל ככול שמצטרפים יותר אנשים זה נהיה הרבה יותר קל.

ככל שאנחנו נפעל כקבוצה - נקיים התנדבויות, נצא לפרויקטים של חסד ועשייה למען עם ישראל - נוכל להשפיע יותר על העולם.

נספח:

"מעגל של נתינה":

הוא בקושי ראה את הזקנה עומדת בשולי הכביש, אבל אפילו באור הקלוש של שעות בין הערביים, הוא הבחין בנואשות שלה לעזרה. הוא עצר את מכוניתו לפני המרצדס שלה, יצא והתקרב לעברה. על אף החיוך שעל פניו, הזקנה דאגה. אף אחד לא עצר בשעה האחרונה. "אני פה כדי לעזור לך גברתי, למה שלא תחכי באוטו? חם שם ונעים. אגב, אני אבי".

פנצ'ר בגלגל היה כל הסיפור, אבל עבור אישה מבוגרת שנגמר לה הסוללה בפלאפון, זה היה מספיק קשה.

אבי זחל מתחת לאוטו, מחפש מקום לחבר את הג'ק, הוא נשרט בברכיים מספר פעמים, אך בכל זאת המשיך, לאחר זמן קצר הוא החליף את הגלגל, אבל הוא התלכלך, וידיו כאבו.

תוך כדי הברגת הברגים בחזרה, היא פתחה את החלון והחלה לשוחח אתו, היא אמרה לו שהיא גרה רחוק, ורק עברה באזור. היא לא הפסיקה להודות לו על שנחלץ לעזרתה. אבי רק חייך וסגר את תא המטען שלה. האישה שאלה כמה כסף היא צריכה לשלם לו. כל סכום שהיה אומר לה, היה מקובל בעיניה, שכן היא כבר דמיינה את כל הזמן הארוך שהייתה צריכה להעביר שם לו לא היה עוצר.

אבי לא חשב אפילו פעם אחת על קבלת תשלום, זו לא הייתה עבודה בשבילו.

הוא עצר לסייע לאדם במצוקה, בדיוק כמו שהרבה אנשים בעבר נתנו לו יד וסייעו לו כשהיה זקוק לכך.

כך הוא חי כל חייו, ואף פעם לא עלה בדעתו לנהוג אחרת.

הוא אמר לה שאם היא באמת רוצה לגמול לו בחזרה, אז בפעם הבאה שהיא תראה אדם הזקוק לעזרה היא תסייע לו, ותיתן לו את העזרה לה הוא זקוק. "ותחשבי עלי" הוא הוסיף. הוא חיכה עד שהיא התניעה ונסעה.

זה היה יום קר ומדכא, אבל הייתה לו הרגשה טובה כשהתקדם לעבר הבית שלו, נעלם אל תוך החשיכה...

כמה קילומטרים בהמשך הכביש האישה ראתה בית קפה קטן והיא נכנסה לאכול משהו ולהתחמם מעט, לפני שתעבור את כברת הדרך האחרונה בדרך לבית שלה.

הבית קפה היה אפלולי ומלוכלך, בחוץ היו שתי משאבות דלק ישנות, כל הנוף היה מוזר עבודה ולא מוכר.

המלצרית פנתה אליה, והביאה לה מגבת נקייה לייבש את השיער הרטוב שלה. היה לה חיוך עליז, כזה- שאפילו עמידה על הרגליים במשך כל היום, לא היה יכול למחוק. האישה הבחינה בכך שהמלצרית הייתה כמעט בחודש השמיני להריונה, אבל היא לא נתנה לכאביה ולמתחיה לשנות את יחסה לאחרים.

האישה הזקנה חשבה לעצמה איך אדם שיש לו כל-כך מעט, יכול להיות כזה "נותן" לאדם זר. ואז היא נזכרה באותו אבי.

כשסיימה את ארוחתה, היא שילמה עם שטר של מאה דולר. המלצרית מיהרה להביא לה את העודף המגיע לה, אך האישה הזקנה נעלמה מעבר לדלת וכשהמלצרית שבה היא כבר לא נראתה, המלצרית התפלאה לאן יכלה האישה ללכת ואז היא הבחינה שדבר מה שהיה רשום על המפית.

דמעות עמדו בעיניה כאשר היא קראה את דברי האישה:

"אינך חייבת לי דבר, גם אני עמדתי במצבך. מישהו פעם סייע לי, באותו אופן בו אני מסייעת לך, אם את באמת רוצה לגמול לי בחזרה, כל מה שעליך לעשות הוא לא לתת לשרשרת האהבה הזאת להינתק על ידך..." מתחת למפית היו מונחים ארבעה שטרות נוספים של \$100...

היו שולחנות לפנות, קעריות סוכר למלא, ואנשים לשרת, אבל המלצרית הצליחה לעבור עוד יום. כשהיא תחזור הביתה מהעבודה, ותלך לישון באותו הלילה, היא תחשוב על הכסף, ועל מה שהאישה הזקנה רשמה. איך היא יכלה לדעת כמה היא ובעלה זקוקים כל- כך לזה? עם התאריך המשוער ללידה בחודש הקרוב, זה היה יכול להיות קשה ביותר. היא ידעה כמה בעלה דואג, וכשהגיע לבית לחשה לו בשקט, "הכל הולך להסתדר אבי..."

פעולה 6 - רגישות לזולת

מטרת הפעולה: החניכים ילמדו ויהיו מודעים לכך שכל אחד רגיש ועלול להיפגע גם מדברים שלא מפריעים לאחרים.

שלבי הפעולה:

שלב א' - דיון - פתיחת הנושא.

שלב ב' - משחקי כדור - שימוש "מכאיב" בכדור- לקראת שלב ג'.

שלב ג' - מתודה.

סיכום.

עזרים: כדור העשוי מנייר אלומיניום שבתוכו יש שקית עם ביצה לא מבושלת.

מהלך הפעולה:

שלב א': עורכים דיון עם החניכים על התופעה שקיימת שבה אנשים יורדים אחד על השני. מדברים על כך שיש לפעמים אנשים שיורדים עליהם הרבה פעמים ומזכירים את זה שישנם כאלה שנפגעים יותר בקלות מדברים שלחלקנו בכלל לא מפריעים. מדברים על זה קצת- שואלים את החניכים מה דעתם על העניינים האלו, האם יש משהו שאנחנו יכולים לעשות בנושא, האם אנחנו מחויבים להתייחס לזה ולשנות את ההתנהגות שלנו בעקבות כך וכדו'.

שלב ב': נשחק עם כדור אלומיניום- חיי שרה, פולו וכדורגל.

שלב ג': מושיבים את כולם. המדריך פותח את הכדור ומראה לשבט שיש בתוכו ביצה שנשברה מהמשחקים בכדור.

סיכום: ראינו שלפעמים אנחנו יכולים ליהנות ולשחק ואפילו בלי להיות מודעים לכך - לשבור ולפגוע במשהו אחר - בביצה שיש בכדור. בחיים בכללי - לפעמים אנחנו פוגעים במישהו אבל לא רואים את זה ולכן חשוב וצריך להיזהר לא לפגוע בזולת, גם אם נראה שהוא לא נפגע, וכן חשוב להשתדל להיות מודעים לכך שהאנשים שסביבנו יכולים להיפגע מאתנו גם בדברים שלנו הם בכלל לא מפריעים.

פעולה 7 - עזרה לזולת

מטרת הפעולה: החניכים יחוו ויבינו את החשיבות של נתינת וקבלת עזרה לזולת ומהזולת - להצלחה בהשגת המטרות של הקבוצה.

שלבי הפעולה:

שלב א- משימות בזוגות - עזרה לזולת כבסיס להצלחה.
שלב ב- משחק פינות - עזרה לזולת ע"י שיתוף פעולה.
סיכום.

עזרים: כיסויים לעיניים.

מהלך הפעולה:

שלב א': עזרה לזולת כבסיס להצלחה: מתחלקים לזוגות, בכל זוג יש אחד עם עיניים מכוסות, שצריך לבצע משימות, ואחד שמטרתו להנחות את השני.

נותנים כל מיני משימות מעניינות, למשל לבנות מגדל, להגיע ממקום למקום או אולי אפילו לשחק תופסת איטית (בזהירות) בין הזוגות - אם זה בטיחותי. אחרי כמה משימות מחליפים בין זה שמנחה לבין זה שמבצע - בתוך הזוג.

שלב ב': עזרה לזולת בשיתוף פעולה. משחקים "פינות", מעודדים את

החניכים לעשות החלפות בין הפינות- של כמה פינות במקביל, בלי שפינה תישאר ריקה.

סיכום: במשחק המשימות חוינו את נתינת העזרה לזולת ואת קבלת העזרה מהזולת. במשחק "פינות" עלינו שלב והשתדלנו להיעזר באחרים כדי להצליח במטרות מורכבות יותר שדורשות שיתוף פעולה של כמה אנשים- בהחלפת כמה פינות במקביל וכדומה. אנו צריכים לעזור ולהיעזר אחד בשני. דבר זה יעזור לנו להצליח במטרותינו.

פעולה 8 - גמילות חסדים

מטרת הפעולה: החניכים יחוו ויבינו את החשיבות של תשומת הלב וגמילות חסד עם הסובבים.

שלבי הפעולה:

שלב א- משחק תופסת עכברים/כיפים, דג מלוח וטלפון שבור - כל אחד יכול לעזור.
שלב ב- סיפור- היכולת שלנו להשפיע המון על הסובבים.
סיכום.

מהלך הפעולה:

שלב א':

משחק 1- נשחק תופסת עכברים/כיפים.

משחק 2- נשחק דג מלוח.

משחק 3- נשחק טלפון שבור.

שלב ב' [סיפור]: נספר את הסיפור הבא, אפשר לתת לכמה חניכים לעשות פנטומימה של הסיפור תוך כדי שמספרים אותו, ולהרחיב אותו לפי מה שמעניין את השבט.

הסיפור: היה פעם אדם זקן שלא היו לו קרובי משפחה והוא היה בודד מאוד (להאריך בתיאור בדידותו). יום אחד החניכים בסניף של תנועת הנוער שהיה ליד בית האבות שבו הוא התגורר החליטו להתחיל לעשות פעילות

בבית האבות עם שירים ובלונים בכל חודש. החניכים שימחו את תושבי בית האבות ודיברו איתם וכולם נהנו מזה מאוד.

היה חניך שבכל פעם שהם הגיעו דיבר עם אותו אדם מתחילת הסיפור ושמע ממנו סיפורים מעניינים על חייו ופעם אחת הם גילו ביחד שסבו של אותו חניך הוא אחיו של אותו אדם, והם איבדו כל אחד את עקבותיו של השני בזמן השואה.

אפשר לספר גם על הפגישה ביניהם וכדומה.

אפשר לשאול את החניכים: מי ביקר פעם בבית אבות? מה אתם חושבים על הסניף מהסיפור? מי היה פעם עם קבוצה שהלכה לשמח בבית אבות/בית חולים? איך זה היה, והאם רואים שזה השפיע על מי שהגענו אליו?

אפשר לשקול לעשות דיון עם החניכים:

מה יותר גדול, ההשקעה שמשקיעים בגמילות חסדים או העזרה שיוצאת מזה בפועל? איזה דברים, בעיקר קטנים, אנחנו יכולים לעזור, והם יהיו משמעותיים לזולת?

סיכום: במשחקים ראינו שלכל אחד יש יכולת לעזור בצורה פשוטה לזולת, ושההשקעה, שלפעמים היא קטנה, היא משמעותית לזולת.

כך גם בסיפור ראינו את ההשפעה החיובית שאפשר להשפיע על אחרים וכמה שמעשים קטנים שלנו יכולים לעזור, לתת ולשמח.

חשוב לשים לב לאנשים אחרים ולסביבה ולעזור למי שאפשר. אפילו עזרה קטנה יכולה לעזור מאוד - כמו בתופסת כיפים שאני רק נותן כיף ובכך אני עוזר מאוד.

כדאי להזכיר את הרעיונות שהחניכים העלו ולתת רעיונות נוספים לגמילות חסדים, כדי לחבר את הפעולה לחיים של החניכים. למשל:

להתקשר לסבא/סבתא לפני שבת, להשאיל עיפרון לחבר שצריך, לחייך לחבר עצוב.

פעולה 9 - ערבות הדדית

מטרת הפעולה: החניכים יתמודדו ביחד עם משחקים הדורשים ערבות הדדית כדי להצליח.

שלבי הפעולה:

שלב א' - משחקים מרוץ נמלים, פריזבי ותופסת מספריים. ערבות הדדית כדרך להצלחה.
סיכום.
עזרים: פריזבי.

מהלך הפעולה:

שלב א':

משחק 1: נשחק מרוץ נמלים.

משחק 2: נשחק פריזבי.

משחק 3: נשחק תופסת מספריים.

סיכום: רק עם קבוצה מגובשת ומלוכדת אפשר יהיה לנצח ולהצליח במשחקים אלו, הדורשים הרבה ערבות הדדית, כלומר שכל אחד צריך לעזור בהם לאחרים ורק כך אפשר להצליח. כך גם בחיים, צריך לעזור אחד לשני וחשוב שכל עם ישראל יהיו ערבים אחד לשני. כשכולם יהיו מאוחדים סביב מטרה אחת, נוכל להצליח במטרותינו!

פעולה 10 - גיבוש ושיתוף פעולה

מטרת הפעולה: החניכים ילמדו ויחוו בעצמם את הידיעה כי רק כשנשים לב ונדאג לחברים, נצליח!

שלבי הפעולה:

שלב א' - משחק מלך התנועות - שיתוף פעולה כלל קבוצתי.

שלב ב' - משחק המספרים, מתודה וכדורגל בלי כדור - גיבוש ושיתוף פעולה בקבוצות משתנות.

שלב ג' - משחק טלפון שבור - שימת לב למשתתפים האחרים.

שלב ד' - קטע להקראה/לצופר - חשיבות הגיבוש.

סיכום.

מהלך הפעולה:

שלב א' [משחק בישיבה]: נשחק את מלך התנועות. מהלך המשחק: מוציאים החוצה חניך מתנדב. אומרים לקבוצה לבחור את "מלך התנועות". לאחר מכן קוראים לחניך שיצא. הקבוצה עושה תנועות בהתאם לתנועותיו של "מלך התנועות", ועל החניך לזהות מי הוא המלך.

שלב ב' [משחקי ריצה]:

א. נשחק את משחק המספרים. מהלך המשחק: בכל סיבוב של המשחק המנחה מכריז מספר, ועל המשתתפים להתחלק בתוך עשר שניות לקבוצות לפי המספר שהמנחה הכריז. למשל: כשהמנחה הכריז "חמש!" המשתתפים יתחלקו לקבוצות של חמישה משתתפים. אפשר גם לתת משימות. משתתף שלא הצליח במשימה נפסל/מקבל משימה וכדומה.
ב. מתודה- חלוקה לקבוצות:

בסיבוב האחרון של משחק המספרים מחזירים את כל המשתתפים שנפסלו והמנחה יכריז על מספר השווה לחצי ממספר המשתתפים, כך שיוצרו שתי קבוצות, שאיתם נשחק את המשחק הבא.

ג. נשחק כדורגל בלי כדור. מהלך המשחק: מחלקים את הקבוצה ל- 2 תתי קבוצה (על פי המתודה הקודמת), ואת שטח המשחק לשני חצאים. על כל קבוצה להקים לעצמה בתוך השטח שלה אזור מוגדר שיהיה ה"שער" שלה. אם מישהו מקבוצה אחת נתפס בשטח של הקבוצה השנייה, הוא נחשב שבוי ויכול להשתחרר רק ע"י קבלת "כיף". ניתן לערוך חילופי שבויים, או לערוך מבצע לשחרור חבר מידי הקבוצה היריבה. המשחק מסתיים כאשר שחקן הצליח להיכנס ל"שער" של הקבוצה היריבה.

שלב ג' [משחק בישיבה]:

(הערה: אם אין מספיק זמן, ניתן לוותר על שלב זה של הפעולה). נשחק טלפון שבור. מהלך המשחק: הקבוצה יושבת במעגל. מבקשים מחניך לבחור מילה ארוכה או משפט וללחוש באוזן שכנו. כך עוברת המילה עד שמגיעה לאחרון במעגל ואז בודקים האם הגיעה המילה הנכונה.

- סיכום:** המדריך ישאל את החניכים מה עזר להם להצליח במשחקים, וימקד את הדיון לעניין השיתוף פעולה וכן לשימת לב למשתתפים האחרים בקבוצה ולמטרה המשותפת של הקבוצה.
- א. המדריך יסביר, שכאשר המשתתפים שמים לב ודואגים האחד לשני, הקבוצה מצליחה יותר במה שהיא עושה וכך טוב יותר לכולם.
- ב. המדריך ייתן דוגמאות הממחישות זאת מהמשחקים ששחקו.
- ג. המדריך יקריא או ייתן לאחד מהחניכים לקרוא את הקטע הבא:

"חשבתי שסתם בא לי עוגה לאפות
אך אם מסתכלים בצורה
השבט שלנו הוא קצת כמו עוגה
כי בעוגה כל חומר הוא יחיד במינו;
שונה בצורה ובתפקיד שעליו למלאו.
כמו כן, באפיית עוגה יש לנו כלל ברזל אחד:
אי אפשר ליצור עוגה מחומר אחד בלבד.
צריך את כל החומרים להכניס ולערבב בקערה,
כדי שנוכל לקבל עוגה יפה.
כך זה גם בשבטנו:
ילד הוא כמו חומר מלא תכונות שונות
וכמו באפיית עוגה כך אי אפשר ליצור שבט מילד אחד
אבל אם הרבה ילדים ביחד תורמים לעוגה (ולכל אחד יש במה)
ואם נדע את העוגה להרכיב בלי סכסוכים, ריכולים וריב-
אז יוצאת יופי של עוגה! יש סיפוק והנאה.
ורואים גם תוצאה
ואם יוצאת עוגה שרופה וגם זה יכול לקרות,
צריך לחשוב מה לעשות.
לתכנן מחדש מתכון חדש ולאפות עוגה חדשה...
אז בתקווה לעוגה משגעת!"

חלק שלישי - אני והסביבה

הערה: ניתן להשתמש בכמה מהפעולות שבחלק זה כמערך פעולות שלם.

פעולה 11 - סוגי לחץ חברתי

מטרת הפעולה: החניכים יהיו מודעים להבדלים בין סוגי הלחץ החברתי.

שלבי הפעולה:

שלב א' - מתודה ומשחק כלשהו - סוג אחד של לחץ חברתי.

שלב ב' - משימה - סוג שני של לחץ חברתי.

שלב ג' - סיפור - הצפרדע החירשת- הימנעות מהשפעת הלחץ החברתי הבעייתי.

סיכום.

עזרים: הסיפור הצפרדע החירשת.

מהלך הפעולה:

שלב א': מוציאים ילד אחד מהפעולה ואומרים לכל שאר החניכים שכשהוא חוזר- המדריך ישאל איזה משחק רוצים לשחק. כולם צריכים לחכות עד שהילד שיצא יציע משחק ואז כולם צועקים עליו שרוצים לשחק משחק אחר, שסיכמתם מראש.

שתי הערות: א. צריך לבחור ילד שלא יפגע אם יצעקו עליו קצת.

ב. צריך לסכם מראש עם השבט בזמן שהחניך יוצא על משחק שיודעים

שהוא משעמם והילד שיצא לא יבחר בו. כמובן שהגיוני שהחניך יבין

שסיכמתם את זה ואפשר לשחק את המשחק המשעמם שבחרתם פעם

אחת ואז ממשיכים בפעולה.

שלב ב': מוציאים עוד חניך ופה זה נהיה מסובך ולכן ההסבר יהיה מהסוף.

כשהחניך יחזור אתם אומרים לכולם שהחבאתם מפתח באיזה שהוא אזור

וצריך למצוא את המפתח. מי שמוצא את המפתח לא אומר שהוא

מצא, אלא יושב באזור מוסכם מראש ומסתכל על המקום שבו המפתח

נמצא. נחזור לחניך שהוצאנו קודם. בזמן שהוא בחוץ מספרים לכל שאר

החניכים איך המשחק מתנהל ואז מסכמים עם החניכים שבהפרשי זמן

קבועים הם מתיישבים ומסתכלים על נקודה מסוימת מבלי למצוא את המפתח(כמובן שכולם מסתכלים על אותה נקודה). בכל הזמן הזה אין באמת מפתח, והחניכים שנשארו יודעים את זה. בשלב מסוים או שיימאס לחניך שיצא לחפש את המפתח או שהמדריך צריך להפסיק ולומר לו שאין באמת מפתח.

שלב ג': מספרים את הסיפור על הצפרדע החרשת (חיפוש זריז בגוגל יביא לכם את הסיפור).

סיכום: יש שני סוגים של לחץ חברתי. במשחק הראשון ששיחקנו החניך שיצא לא צריך וגם זה לא יהיה בסדר מצדו להתעקש על המשחק שהוא רוצה, כי ההחלטה הזאת שייכת לכולם. לעומת זאת במקרה השני זה יהיה לא צודק מצדו של החניך השני לשבת כאשר הוא לא באמת מצא את החפץ שמוחבא, והחניך לא צריך לעשות את מה שכולם עושים.

חשוב לשים לב לסוג הלחץ המופעל עלינו ולפעול בהתאם. יש פעמים שבהם זה בסדר מבחינתנו לזרום עם הלחץ שמופעל עלינו, ובפעמים אחרות, עלינו להיות אמיצים ולא להיכנע ללחץ שמופעל עלינו.

פעולה 12 - לחץ חברתי

מטרת הפעולה: החניכים ילמדו על עניין הלחץ החברתי וילמדו על כך שצריכים להיות מודעים אליו ולקבל החלטות נכונות גם כשהוא מופעל עלינו.

שלבי הפעולה:

שלב א' - משחק ה"פיל" - לחץ חברתי ב-אי נעימות.

שלב ב' - מתודה.

סיכום.

הערה: חשוב לשים לב בפעולה לא לבחור אנשים שייתכן שיעלבו/יפגעו מהעניין.

מהלך הפעולה:

שלב א': נשחק 'פיל' - חניך אחד יוצא החוצה עם אחד המדריכים, והמדריך

אומר לו איזה חיה הוא צריך לחקות ואז כשהוא חוזר כולם צריכים לגלות איזה חיה הוא מחקה בפנטומימה (בלי קול/צליל). אחרי פעם אחת או שתיים מוסיפים שדרוג – כשהחניך יוצא (נקרא לו א'), אומרים לכל החניכים שבסיבוב הבא (אחרי שא' יגמור עם הפנטומימה שלו) ייצא חניך אחר שהוא יעשה חיה כלשהי (נגיד קוף) אבל אומרים לכולם שיאמרו שזה חיה אחרת (נגיד כלב). מה שיקרה זה או שא' יזרום איתם או שהוא יתנגד. אם הוא מתנגד צריך לנסות לשכנע אותו קצת כדי לראות האם הוא משנה את הדעה שלו.

שלב ב': מדריך אחד הולך לשבת ליד ספסל על הרצפה במקום שהחניכים לא יראו אותו וכשהוא יגיע המדריך השני שולח אליו חניכים אחד אחד (חשוב שהמדריך לא יגיד משהו כמו - "לך שב ליד..." כדי שזה לא ירמוז כלום) ניסויים רבים מראים שרוב מוחלט של המשתתפים יישבו על הרצפה למרות שיש להם ספסל לשבת עליו.

הערה: עדיף לספר סיפור או לעשות משהו אחר בזמן שהמדריך השני ילך לשבת ליד הספסל.

סיכום: אנחנו צריכים כל הזמן להסתכל על מה שאנחנו עושים ועל מה שאנחנו חושבים - אם זה טוב או לא. לראות האם זה באמת הרצון שלנו או שאנחנו סתם זורמים בלי שום מחשבה. עלינו לשים לב עד כמה הדעה של הכלל משפיעה על הדעה העצמית שלנו.

פעולה 13 - לחץ חברתי

מטרת הפעולה: כשאומרים "לחץ חברתי" עולה לנו ישר דבר שלילי, אך מה אם הלחץ הזה גורם לדברים חיוביים? זה דבר טוב או שעדיין רע? לדעתי אין לזה תשובה שמקובלת על כולם, אבל בפעולה זו נעלה את הנקודה, נדון בה ונחשוב עליה.

שלבי הפעולה:

שלב א' - 2 מתודות - ניסויים בלחץ חברתי.

שלב ב' - מתודה ודין על היחס ללחץ חברתי.
סיכום.

מהלך הפעולה:

שלב א' [מתודות]:

מתודה 1: לפני הפעולה המדריך קורא לכל החבר'ה חוץ מאחד, או לכמה חבר'ה דומיננטיים בשבט, ואומר להם שבתחילת הפעולה הוא יספר בדיחה. הבדיחה תהיה ממש לא מצחיקה אבל שיזרמו ויצחקו באמת. המטרה זה שגם האנשים שהמדריך לא אמר להם לצחוק יצטרפו לכולם ויצחקו באמת, למרות שזה בכלל לא יהיה מצחיק.

מתודה 2: עושים מעגל ובחרים מתנדב אחד. מוציאים את המתנדב החוצה ואומרים לו שעוד מעט יראו לכולם מספר גדול של פריטים והמטרה זה לזכור כמה שיותר. גם לכל שאר החניכים אומרים את זה, אבל להם גם אומרים שבנוסף לכל הפריטים שיש שיגידו גם שהיה מפתח, למרות שלא היה באמת. קוראים למתנדב, מראים את הפריטים לכמה שניות ומסתירים אותם. ואז מתחיל הסבב, כל אחד אומר בתורו את הפריטים ומוסיף גם מפתח, המתנדב אומר אחרון. מה שמגניב זה, כשהתור של המתנדב מגיע, למרות שהוא לא ראה שיש מפתח כי באמת לא היה, גם הוא מוסיף לפריטים מפתח... בדוק ומנוסה 😊

הערה: חשוב לשים לב בפעולה לא לבחור אנשים שייתכן שיעלבו/יפגעו מהעניין.

שלב ב' [מתודה ודין]: שמים שני בריסטולים שעל אחד כתוב "טוב" ועל האחר כתוב "רע". מכינים עוד הרבה פתקים עם סיטואציות מסוימות. למשל: "אריה מגיע לתפילת שחרית בגלל שכל הכיתה שלו מתפללים" או: "איציק מעשן כי כל החברים שלו גם מעשנים" ... שואלים את החניכים על כל פתק איפה שמים אותו,

בצד הטוב או בצד הרע ואם אין הסכמה מקיימים דיון על זה. כשנגמרים הפתקים אפשר למקד את הדיון על מה שכתוב ב"מטרת הפעולה".

סיכום: לחץ חברתי זה דבר מובנה בתוך האדם, כמו שראינו בניסויים בתחילת הפעולה. אך הוא דבר שניתן גם לשינוי ולעבודה פנימית. בתוך כל זה יש מקום גם לשאלה האם לחץ חברתי חיובי הוא באמת דבר טוב או שעדיין זה דבר שלילי, כי עדיף שהאדם יעשה את הדברים מבחירתו?

פעולה 14 - אני והייחודיות שלי

מטרת הפעולה: להבין שלכל אחד יש את הייחודיות שלו וה"אני" שלו, וחשוב שלא לנסות להפוך את עצמנו למישהו אחר.

שלבי הפעולה:

שלב א' - משחק המילון - הפירוש שלנו למציאות.
שלב ב' - משחק הפסלים ומשחק המראה- החיסרון בחיקוי של האחרים.
סיכום.

מהלך הפעולה:

שלב א' : נשחק את משחק המילון- מכינים רשימה של מילים גבוהות בעברית שכמעט לא מכירים (מרקוע- ביסקוויט, צנרן- שנורקל). עושים מעגל ובוחרים אחד שיצא החוצה, לאחר מכן מקריאים את המילה שנבחרה ואת הפירוש שלה רק לאלה שנמצאים בתוך המעגל, כל אחד צריך להמציא פירוש משלו למילה (לדוג' - צנרן- צינור ביוב...). בוחרים מתוך המעגל אחד שיאמר את הפירוש הנכון למילה. קוראים לחניך שהוצאנו, ואז אומרים לו את המילה (צנרן למשל), ואז כל אחד בתורו אומר את הפירוש שהמציא למילה וביניהם האחד שאומר את הפירוש הנכון, זה שיצא צריך לנחש מה הפירוש הנכון. חוזרים על המשחק כמה פעמים עם מילים שונות.

שלב ב':

משחק 1- נשחק "פסלים"- מתחלקים לשלישיות, בתוך כל שלישייה יש את הפסל, הבובה והמעצב. כשמתחיל המשחק הפסל אמור לעמוד בתנוחה מסוימת, המעצב שענינו מכוסות צריך למשש את הפסל ואז לעבור ל"בובה" ולעצב אותה בדיוק כמו שהפסל נראה. הקבוצה המנצחת היא הקבוצה שעיצבה את הבובה הכי טוב, מן הסתם העיצובים לא כ"כ מוצלחים...

משחק 2- נשחק את משחק המראה.

סיכום: כמו במשחק עם המילים, לכל אחד יש פירוש אחר לדברים שהוא רואה ושקורים לו, זה בסדר ואפילו טוב. אם ננסה להיות כמו מישהו אחר כמו ב"פסלים" ובמשחק המראה אז פשוט לא ילך לנו ובסוף גם נפסיד את הייחודיות שלנו וגם לא נהיה כמו מה שרצינו להיות.

פעולה 15 - עצמאיות וייחודיות

מטרת הפעולה: החניכים יחוו פעולות הנובעות מחיקוי של אחרים, ויהיו מודעים להבדל בין פעולות עצמאיות לפעולות הנובעות מחיקוי. החניכים יראו שגם כשמישהו נראה פחות בולט יכול להיות שהוא מיוחד.

שלבי הפעולה:

שלב א' - משחקים את משחק הפסלים ואת משחק הראי ונותנים משימה בזוגות- חיקוי אחרים.

שלב ב' - משחק הסיכה/טבעת- ייחודיות שיכולה להיות בכל אחד. סיכום.

מהלך הפעולה:

שלב א':

משחק 1- נשחק את משחק הפסלים.

משחק 2- נשחק את משחק הראי- מוציאים מתנדב החוצה ומביאים זוג- אחד עושה תנועות והשני מחקה אותו, ומי שיצא החוצה צריך לזהות מי המקור ומי מעתיק. (עדיף לעשות תנועות איטיות).

משימה בזוגות- מתחלקים לזוגות, אחד מעצב את השני בצורה הכי מצחיקה שאפשר וזוכה מי שעיצב הכי מצחיק.

שלב ב': משחקים את משחק הסיכה/טבעת.

צ'ופר: (או שאפשר לתת את זה בתור תחרות שמי שזוכר ראשון את המשפט במלואו מנצח) "אם אני אני בגלל שאתה אתה ואתה אתה בגלל שאני אני, אז אני לא אני ואתה לא אתה. אבל אם אני אני בגלל שאני אני, ואתה אתה בגלל שאתה אתה, אז אני אני ואתה אתה." (הרב קוק).

סיכום: במשחקים הראשונים ראינו איך זה להיות עסוקים בלחקות את האחרים. חשוב בכללי לא לנסות דווקא לחקות אחרים, חשוב שתעשה את מה שטוב לך. אל תיתן לאחרים לשנות אותך ולעצב את חייך, תהיה מי שאתה באמת.

במשחק האחרון אנחנו לא יודעים אצל מי הסיכה, דווקא מי שנראה הכי לא מיוחד, דווקא בו יכול להיות הייחוד, והוא צריך להאמין בעצמו ולהאמין בייחודיות שלו ולא להסתכל ולפעול לפי האחרים.

חלק רביעי - התקדמות אישית ואמונה בעצמי

פעולה 16 - בית המקדש - התקדמות בהתמדה

מטרת הפעולה: החניכים יתחברו לעניין המקדש ויכירו דרכים שבהם הם יכולים לקרב את בנינו.

זמן מומלץ: הפעולה קשורה לחורבן בית המקדש ובשאיפה לבנינו מחדש. אפשר לעשות פעולה זו בימי שלושת השבועות/ בסביבות עשרה בטבת/ בשבוע מקדש וכדומה.

שלבי הפעולה:

שלב א' - משחקים - (21 שאלות ודג מלוח) התקדמות איטית לכיוון המטרה. שלב ב' - הצגה (קמצא ובר קמצא) העלאת המודעות לשותפות של כולם בקיום או ח"ו בחורבן בית המקדש. סיכום.

מהלך הפעולה:

שלב א' [משחקים]:

משחק 1: נשחק את המשחק 21 שאלות. אפשר גם לפתח ולהוסיף למשחק כל מיני חוקים והגבלות.

משחק 2: נשחק דג מלוח.

שלב ב' [הצגה]: נותנים לכמה חניכים להציג את הסיפור של קמצא ובר קמצא (אפשר לעשות את זה באופן תחרותי בין 2 קבוצות).

סיכום:

במשחקים ששיחקנו- כדי להצלוח ולנצח צריך להתמיד ולעבוד קשה. א"א לנצח בשנייה אחת וברגע אחד, זה לוקח זמן, אך בסופו של דבר כשמתמידים מגיעים למטרה. לפעמים ההתקדמות היא רק בדבר קטן או בצעד אחד.

בהצגה ראינו שכל אחד מהשותפים בסעודה היה יכול להתערב ולמנוע את מה שקרה- מה שמראה שחורבן בית המקדש נגרם בעקבות המצב של כל הדור ולא רק בגלל אנשים ספציפיים.

לצערנו בית המקדש נחרב פעמיים ואנו שואפים לבנותו מחדש. חשוב שכל אחד יעשה מה שהוא יכול כדי לקדם את עם ישראל לכיוון הגאולה השלימה. לצורך כך כדאי שכל אחד יקבל על עצמו להיות טוב יותר ולעשות משהו טוב מסוים בהתמדה-כדי להיות טוב יותר וכדי לזכות את כל עם ישראל. זה יכול להיות מעשה- להשתדל יותר בכיבוד הורים/בתפילות וכדומה, וגם בלימוד- ללמוד משנה יומית וכדומה. הגאולה זה דבר שלוקח זמן אך עלינו לא להתייאש ובסופו של דבר נגיע לגאולה השלימה. חשוב לדעת ולזכור שכשאדם מקבל על עצמו להשתדל להתמיד במשהו- בכל תחום ועניין, חשוב שיבחר משהו שהוא מסוגל להתמיד בו ולא לבחור דבר מורכב מדי, וכך יגיע בעז"ה אל המטרה.

פעולה 17 - ניצול הזמן בחיים*

הפעולה מתאימה לשבטים בוגרים.

מטרת הפעולה: להבין שהחיים שלנו לא אינסופיים, המטרה היא לא להילחץ מזה אלא להפוך אותם למלאי תוכן ומשמעות. ***הערה חשובה:** הפעולה נלקחה מתוך גמ"ח הפעולות של ישיבת מקור חיים. הכותב של הפעולה הזאת הוא גיל-עד שער הי"ד, מה שמוסיף לפעולה ולנושא הרבה יותר משקל.

שלבי הפעולה:

שלב א'- מתודות - חיים משמעותיים ופרסום.

שלב ב'- קטע קריאה - ניצול הזמן בחיים.

סיכום.

עזרים: חטיף, תמונות למתודה 2, קטעי הקריאה לשלב ב'.

מהלך הפעולה:

שלב א' [מתודות]:

מתודה 1: פותחים שקית במבה או כל חטיף אחר וכל אחד לוקח חופן, ועדיין

לא אוכל! אחרי שכולם לקחו, עושים סבב וכל אחד בתורו אומר דברים משמעותיים שעשה השבוע כמספר הבמבות שלקח, ורק לאחר מכן יכול לאכול.

מתודה 2: שמים תמונות של אנשים מפורסמים שעשו דברים רציניים בחיים שלהם וכל אחד בתורו בוחר דמות ומספר עליה מה שהוא יודע. בין כל הדמויות שמים דמות אחת של סתם בן אדם (החניכים לא יודעים את זה...). הדמות כמובן נשאר אחרונה ומבקשים מכל מי שיודע עליה משהו להגיד, כמובן שאף אחד לא יודע. המדריכים מתחילים לחרטט מה הוא עשה - הוא פתח גמ"ח, היה יו"ר העמותה למען החייל וכדומה.

שלב ב' [קטע קריאה]: מקריאים את הקטע "המכתב של אודי לערן", אפשר גם את המכתב תגובה. (את שניהם אפשר למצוא בקלות בגוגל. המכתב ממש חזק ונוגע ללב! החניכים ממש מרותקים לזה.)

סיכום: החיים שלנו קצרים וסופיים ומטרתנו היא להפוך אותם למשמעותיים ונצחיים. אף אחד לא רוצה להרגיש בסוף ימיו פספוס וצער שלא ניצל את החיים שלו.

בנוסף, חיים משמעותיים לא נמדדים בכמה מפורסם וידוע היית. גם אם אתה חושב שאתה קטן ולא מוכר, אתה משפיע. החיים שלך הם דבר גדול ויש לך פוטנציאל ענק למנף אותם.

פעולה 18 - תיקון המידות

מטרת הפעולה: החניכים יחוו וילמדו שעם כל דבר אפשר להשתמש לטוב ולרע, וילמדו שאנו צריכים לתקן את המידות כדי להשתמש בהם לטוב ולא לרע.

הערה: לפעולה הזאת צריך המון טופים!

שלבי הפעולה:

שלב א' - משימה עם טופים - חיפוש הטוב ומודעות אליו.

שלב ב' - פיינטבול טופים - בחירה בין שימוש לטוב ובין לרע.

סיכום.

מהלך הפעולה:

שלב א' [טופי]: מביאים מלא טופים ומפזרים בכל האזור. מחלקים את כל השבט לשתי קבוצות (בשלב זה עדיין לא חובה לחלק לשתי קבוצות ואפשר לשחק כתחרות אישית) ואומרים להם למצוא את הטופים, הקבוצה שמוצאת הכי הרבה טופים מנצחת. לאחר שהם מוצאים את כל הטופים מחלקים לכולם את הטופים שווה בשווה.

שלב ב' [משחק]: משחקים סוג של פיינטבול עם הטופים, אפשר לשחק עם הכללים של פיינטבול, אבל מניסיון שלי החוקים הבאים הם הכי טובים: מתחלקים ל- 2 קבוצות והמטרה היא להיכנס לריבוע/שער מסוים של הקבוצה היריבה (כמו כדורגל בלי כדור), כאשר שחקן מצליח להיכנס- הקבוצה שלו זוכה בנקודה. לכל אחד יש טופי, ועל מנת להפסיל צריך לזרוק על השחקן האחר טופי ולפגוע בו. אם הזורק הצליח לפגוע, השחקן שנפגע נותן לשחקן הפוגע טופי, והוא פסול עד שמישהו מהקבוצה שלו ייתן לו טופי ועל ידי כך הוא משתחרר. אם הזורק לא הצליח לפגוע אז כל מי שרוצה יכול להרים את הטופי ולקחת לעצמו. אם נגמר למישהו הטופים מישהו מקבוצה שלו צריך לתת לו טופים. אסור להסתובב בלי טופים כי אז אתה לא יכול לתת כשאתה נפסל.

שימו לב: אין 'חצי' כמו אל הדגל. כולם יכולים לזרוק ולהפסיל את כולם בכל המגרש.

את המשחק הזה קשה לשחק לפעמים, גם כי יש מצבים גבוליים, קל לרמות וכדומה וזה יכול להרוס את המשחק. אם נוצר בלגן אז לא לפחד לעצור את המשחק ולהמשיך הלאה.

סיכום: בפעולה עשינו 2 דברים מרכזיים. קודם היינו עסוקים בלחפש את הטופים, ואח"כ היינו צריכים לבחור מה לעשות איתם- להציל אחרים או לפגוע באחרים.

המידות שלנו הם כמו טופים. קודם אנחנו צריכים "למצוא" את המידות שלנו- ולהיות מודעים אליהם ואז אנחנו יכולים לבחור מה לעשות: לעשות

טוב (לשחרר אנשים בעזרת הטופים = מידות טובות) או לעשות "רע" ולפגוע באנשים (להפסיל אותם).

פעולה 19 - התגברות על קשיים

מטרת הפעולה: החניכים יתמודדו עם אתגרים ויראו שלמרות הקשיים ניתן להתגבר ולהצליח.

שלבי הפעולה:

שלב א' - משחק תופסת, תחרות פנטומימות, חברותא בשחקים ופלונטר - השגת מטרות למרות קשיים.

שלב ב' - תחרות - הצלחה בתחרות למרות קשיים. סיכום.

עזרים: אוכל לשלב ב'.

מהלך הפעולה:

שלב א' [משחקים]:

משחק 1: תופסת על רגל אחת (אפשר לעשות כל מיני סוגים של תופסת אבל זה צריך להיות על רגל אחת).

משחק 2: פנטומימה. בכל פעם נעלה ל"במה" חניך אחר והוא יצטרך לחשוב על ביטוי ולגרום לכולם להבין על איזה ביטוי חשב, בעזרת פנטומימה.

משחק 3: נשחק חברותא בשחקים.

משחק 4: נשחק את משחק הפלונטר, אחרי סיבוב משחק רגיל נשקול, אם זה אפשרי ובטיחותי, לשחק כשכל/חלק מהשחקנים עוצמים עיניים.

שלב ב' [תחרות]: נערוך בין החניכים תחרות- מי מצליח לסיים ראשון לאכול מאכל מסוים ללא עזרת הידיים.

סיכום: לא תמיד כל מה שנרצה לעשות בחיים יהיה זמין ונח. לפעמים נצטרך להתאמץ כדי להגיע למטרה וזה לא יהיה פשוט כל כך. לפעמים גם יחסרו לנו העזרים כדי לעשות את מה שנרצה. אולם אנחנו לא צריכים

להתעכב על מה שהיה אלא לנסות תמיד לשאוף ולהשיג את המטרה, גם ללא העזרים שחסרים לנו.
 ראינו במשחקים שגם כשהיה חסר לנו עזרים חיוניים על מנת לעשות את מה שאנו צריכים לעשות - היכולת ללכת על שתי רגליים/לדבר/לעמוד על קרקע יציבה/לראות/להיעזר בידיים - זה אומנם הפריע לנו אבל הצלחנו להתגבר על הקושי ועמדנו במשימה. למרות שלפעמים יש דברים שנראים קשים ובלתי אפשריים - אם נתאמץ ולא נוותר, נצליח!!!

פעולה 20 - התמודדות עם אתגרים

מטרת הפעולה: החניכים יחוו התמודדות עם משימות וקשיים, וילמדו שצריך להמשיך ולהתמודד גם כשקשה, ושמותר להתמודדויות אנו בונים ומחזקים את עצמנו.

זמן הפעולה: הפעולה מיועדת לאמצע השבוע.

שלב הפעולה:

שלב א' - משימות - התמודדות עם קשיים.

סיכום ביניים.

שלב ב' - לשבטים בגרים - ציטוט מגמרא.

סיכום.

עזרים: ציוד ורעיונות למשימות, טופים ופרסים.

מהלך הפעולה:

שלב א': עושים מספר משימות ותחרויות כאשר הראשונות ממש קלות ועם הזמן המשימות נהיות קשות יותר ויותר.

מומלץ לעשות גם משימות של ספורט אך גם של חכמה כדי שכל החניכים ייהנו ויצליחו...

כדאי גם להתאים את הקושי של המשימות לרמה של השבט.

במשימות הראשונות כל מי שמצליח במשימה מקבל טופי. עם הזמן נותנים שני טופים וכן הלאה ומי שיצליח בהכי הרבה משימות יקבל פרס קצת יותר שווה.

סדר משימות אפשרי לדוגמא:

לקפוץ חמישה עשר קפיצות, תחרות ריצה קצרה של עשרים מטר, להישאר בין ארבעת האחרונים בפינוקיו, לקפוץ על רגל אחת חמישים פעם, להישאר בין הארבעה האחרונים ב"ים יבשה", לפתור שני תרגילים בחשבון בשלוש דקות, למצוא עשרים מילים מוגדרות מתוך דף טקסט, לקפוץ ארבעים וחמש קפיצות בחבל בחמישים שניות, לפתור חידת היגיון, לעשות שלושים כפיפות בטן, להישאר בין שלושת האחרונים בקרב תרנגולות, לקפוץ חמישה עשר קפיצות בחבל ששניים מסובבים אותו, להחזיק מטאטא על האצבע למשך עשרים שניות, לעשות ארבעים וחמש שכיבות סמיכה.

סיכום ביניים: בפעולה עם הזמן המשימות נהיות קשות יותר כי התקדמנו בשלב של הפעולה. כך גם בכל החיים-יש לנו קשיים גדולים והתמודדויות קשות, אך אין זה משום שאנו חלשים, אלא דווקא מתוך זה שאנחנו מתחזקים יש לנו משימות קשות יותר, כי אנחנו כבר ברמה גבוהה ולכן ה' מנסה אותנו ניסיונות קשים יותר. כמובן שבעקבות זה התוצאה (בפעולה-הפרס ובחיים-השכר בעולם הבא) שווה/משמעותי יותר.

אין חוכמה להצליח כל הזמן במשימות קלות, החוכמה היא להתמודד במשימות קשות גם אם לא מצליחים ואולי אף לא מקבלים פרס. אך אם לא מתייאשים ומתעודדים תמיד יהיו עוד הזדמנויות והפרס/שכר עליהן יהיה גדול יותר.

שלב ב' [לשבטים בוגרים]:

הגמרא בסנהדרין אומרת שעולא ואביי רצו שהמשיח יבוא, אך פחדו מהקשיים שיהיו בדורו. רב יוסף אמר שהלוואי והוא יישב בצל הגללים של חמורו של המשיח, כלומר שהוא יודע שתהיה בדור של המשיח חומריות גדולה ויהיה קשה מאוד להתמודד אתה, אך הוא מוכן לכך רק בשביל לזכות להיות בדור הזה!

אנחנו חיים בדור של אתחלתא דגאולה = הדור של תחילת הגאולה שהוא קשה ומלא ניסיונות ולפעמים יכול להיראות כאילו שאין תקווה. יש לנו ניסיונות גדולים כי אנחנו בדרגה כל כך גבוהה שתכף המשיח מגיע!

יש לנו ניסיונות קשים שלא היו בדורות הקודמים - באינטרנט וכדומה. אך עלינו לא להתייאש מהם ולהילחם בהם בגבורה ואם נופלים אז אנו צריכים לקום מתוך החטא ולעלות למעלה כי לפני כל עליה יש ירידה. חכמים אומרים שאין מעמידים אדם בניסיון שהוא לא יכול לעמוד בו, לכן עלינו להתחזק ולהאמין בעצמנו ולגדול מכל הניסיונות. ניסיון זה מלשון נס-העלות על נס, לרומם ולהגביה את האדם. איך מחזקים שריר? מקשים עליו עד שהוא נפצע מבפנים פצעים פצפונים, אך אז הוא מרפא אותם ואף מגדיל את עצמו!

סיכום: הניסיונות של דורנו הם משום שאנו גדולים, ובשביל לגדול ולהצליח צריך לצמוח מתוך קשיים, אסור להתייאש כי יש לנו את הכוח להכל!

פעולה 21 - כל אדם, כל אחד - הוא יהלום גולמי

מטרת הפעולה: החניכים יהיו מודעים לכך שבכל אדם יש הרבה טוב שרק רוצה להתגלות, גם אם הוא מאוד מוסתר.

שלבי הפעולה:

שלב א' - משחק פולו בטטה-לקראת המתודה בשלב ד'.

שלב ב' - סיפור עם דיון- הטוב שיש בכל אחד.

שלב ג' - סיפור של הרב קרליבך - כל אחד הוא בעצם יהלום גולמי.

שלב ד' - מתודה עם כדור הטופים - מעז יצא מתוק.

סיכום.

עזרים לפעולה:

1) צ'ופרים.

2) כדור נייר שבתוכו יש טופים. (גם בשבת מותר לקרוע את הכדור נייר כדי

להגיע לטופים - אם לא קורעים תוך כדי אותיות).

מהלך הפעולה:

שלב א': נשחק פולו בטטה עם כדור מנייר. בסוף המשחק מחזירים אותו לשקית, אומרים שנשתמש בו בהמשך.

שלב ב': מספרים לחניכים סיפור על נער במצב קשה שהיה לו אינספור תיקים במשטרה על פשיעה, והיה נראה ממש חסר תקנה. המחשבה הייתה שכדאי להכניס אותו לכלא לכל החיים ולגמור סיפור. מיום ליום המעשים שהוא עשה נהיו גרועים יותר ויותר. החליטו לשלוח אותו לאיזושהי פנימייה. כשהוא הגיע לפנימייה והמדריך העיר אותו כמה דקות מוקדם, הוא לקח בקבוק בירה ושבר על הראש של המדריך. המדריך התחיל לאבד דם והילד ישב באדישות ואמר לו: לא אכפת לי ממך. בנס מישהו נכנס והציל אותו.

עורכים עם החניכים דיון קצר: מה צריך לעשות אתו?

ממשיכים לספר מה קרה לאותו נער:

רצו להכניס את הילד למוסד ומישהו אמר: תשלחו אותו לחווה שיקומית ונטפל בו.

כשהוא הגיע לחווה מישהו אמר לו: "יש לך משהו מעבר". הילד שאל: "אתה בטח מתכוון לעבירות נוספות שאף אחד לא ידע עליהם, נכון?!"
"לא - יש בך הרבה דברים טובים..." ענה לו האדם.

וככה לאט לאט בזכות האנשים הטובים שהיו בחווה שהאמינו בו, הילד השתנה מהקצה אל הקצה והפך להיות... (תפקיד משמעותי וחיובי). המשך דיון קצר: מה היו צריכים לעשות אתו ואיך היו צריכים להתייחס אליו? (זה רק הקווים לסיפור באופן כללי שהוא סיפור אמתי שמישהו סיפר באחד מהסמינריונים. כדאי להאריך ולפתח כיד הדמיון הטובה עליכם...)
שלב ג': סיפור של הרב שלמה קרליבך - כל אדם הוא יהלום גולמי, סיפור ממש משמעותי! (נמצא בנספח לפעולה).

שלב ד': פותחים את הכדור ומחלקים לכולם טופים. (רואים שלמרות שמבחץ הכדור היה נראה חסר תועלת הוא נתן לנו טופים).

סיכום: בברכת 'אלוקי נשמה' - אומרים "נשמה שנתת בי טהורה היא".

איך זה שכל אדם יכול לומר אותה??

כי בפנים בכל אדם יש נשמה טהורה. לפעמים היא מכוסה בלכלוך וזוהמה רבים, אך עדיין הנשמה נשארת תמיד טהורה בפנים ואפשר לנקות אותה.

בפעולה ראינו שגם כשמשהו נראה חסר ייחודיות או רע (בסיפורים ובכדור) בתוך תוכו הוא טוב שרק צריך להתגלות. כל אחד צריך לזכור את זה תמיד- במיוחד כשלא רואים בצורה גלויה את הטוב שיש בכל אחד- שבתוך תוכו הוא טוב, וזה רק עניין של עבודה ומאמץ- לגלות את זה.

נספח:

הסיפור של ר' שלמה קרליבך:

הדבר אירע באמצע הרצאה שנשא ר' שלמה קרליבך בפני חברי מועדון היהלומנים של מנהטן.

לפתע שיסע אחד השומעים את דבריו בעיונות והקשה עליו במפגיע.

"שלמה!" הוא תבע, "אנחנו אוהבים את השירים שלך, וגם הסיפורים החסידיים שלך נחמדים מאוד, אבל דבר אחד בך מפריע לכמה מאתנו, אנחנו פשוט לא יכולים להבין: למה אתה מתעסק כ"כ הרבה עם מסכנים ומשוגעים?"

הרב שלמה ליטף את זקנו בהרהור וסקר במבטו את יושבי החדר. "אתה יודע" ענה, "אני בטוח שכל מי שיושב כאן היום הוא מן המומחים הגדולים והנחשבים בעולם בתחום התכשיטנות. אני צודק?"

היושבים בקהל מיהרו להנהן לאות הסכמה. "ורבים מכם", המשיך ר' שלמה, "בוודאי מומחים גדולים ליהלומים, נכון?"

"כן, ודאי, אנחנו מומחים גדולים!" הסכימו היהלומנים. "אז תגידו לי", שאל ר' שלמה, "האם אי פעם נפל לידיכם יהלום ששווה מיליון דולר וזרקתם אותו בטעות לאשפה?"

כל היושבים בחדר פרצו בצחוק. "השתגעת?" צעק אחד מהם. "יהלום גולמי של מיליון דולר לזבל? היינו מבינים תוך שנייה מה יש לנו ביד! אנחנו מומחים!"

שלמה השתהה לרגע, סקר במבטו את האנשים, ואז אמר בשקט,

"אתם יודעים חברים מתוקים, אגלה לכם סוד- גם אני מומחה ליהלומים".

אני הולך ברחובות העולם מדי יום, וכל מה שאני רואה זה את היהלומים היקרים בעולם מהלכים סביבי. כמה מהם צריך אולי להוציא מהבוץ ולנקות

קצת, ללטש קצת. אבל חברים, אחרי שעושים את זה הם כ"כ מאירים, ממש כמו המרגליות הכי טהורות, הכי זכות והכי מושלמות שתראו בכל הקריירה שלכם."

"חברים מתוקים", סיים ר' שלמה, "בבקשה תנסו לזכור את זה, מפני שזה הדבר הכי חשוב שצריך לדעת בחיים. כל אחד... כל אדם... הוא יהלום גולמי".

פעולה 22 - אני ואתה - שליחות לאומית

מטרת הפעולה: החניכים יבינו שלכל אחד יש את היכולת והכוח לשנות את המציאות.

שלבי הפעולה:

שלב א' - סבב שאלות - סיעור מוחות על השליחות שלנו.

שלב ב' - סיפור מעורר דיון.

שלב ג' - דיון.

שלב ד' - עיסוק באפשרות שיש לכל אחד לשנות את המציאות.

שלב ה' - הקראת נתונים.

סיכום.

עזרים: כדאי למצוא ולהדפיס את התמונות של האנשים ואת השירים

הרשומים בנספח.

הערה: אפשר להתאים את שלב ב' לכל ציבור בעם ולדלג על שלב ה' אם

צריך.

מהלך הפעולה:

שלב א' [סבב שאלות קצר]: משחקים משחק סיעור מוחות קצר בין

המשתתפים ושואלים כל אחד, אפשר בסבב:

- במה הוא רוצה לעסוק כשהוא יהיה גדול?

- למה הוא רוצה לעסוק בזה?

שלב ב' [סיפור]:

השעה 15:45 בצהריים. חם, האמת, יותר מחם. אני אדייק-ממש חם. דווקא

היום אני מוצא את עצמי בטרמפיאדה משווע לחסדיהם של נהגים צדיקים שיבחינו בידי המורמת ויעצרו. מזדה כחולה סוף סוף עוצרת. אישה נחמדה פותחת חלון ושואלת לאן? לירושלים? בטח בוא תעלה! סוף סוף מזגן, קצת שקט וואלה אחלה מוזיקה משדרים עכשיו ברשת ג', נוסעים נסיעה ארוכה יש פקקים ובינתיים מתפתחת לה שיחה ידידותית על הא ועל דא. מסתבר שהיא לא דתייה.

16:00 חדשות: הנהגת שכבר גיליתי ששמה איילת מגבירה את הווליום, והרי החדשות מפי רזי ברקאי- עוד פעם על העוני הגובר, השחיתויות בשלטון, המצב הביטחוני... אני נאנח אנחת ייאוש שכזו... ושותק... בתחזית איילת מנמיכה את הווליום ואומרת: אז מה, המצב לא משהו, הא? אני מהנהן בהסכמה.

תגיד, שואלת איילת לפתע, מה אתה רוצה להיות שתהיה גדול? אמממ... חשבתי לכיוון של רפואה, אולי עריכת דין משהו בסגנון הזה... את יודעת... מקצוע...

ולמה אתה לא רוצה להיות ראש ממשלה?

תכלס, הופתעתי, לא ציפיתי לתגובה כזו. תראה, היא אומרת לי, אתם הדתיים אנשים מקסימים, מדהימים, עם ערכים ועקרונות, חזון ואמונה. איך יכול להיות שמציבור כל כך איכותי לא היה ראש ממשלה אחד, אפילו לא מועמד לראש ממשלה? עם ישראל צריך מנהיגים חזקים! התחלתי לגמגם משהו על שאנחנו ציבור יחסית קטן לעומת כלל האזרחים פה במדינה, מזל שהגענו לירושלים והייתי צריך לרדת... ואני שואל את עצמי: ראש ממשלה... דתי? אני?

שלב ג' [דין]: למה בסיעור מוחות כמעט אף אחד לא אמר ראש ממשלה? האם הסיבה שכל אחד ראה את עצמו עוסק בעתיד במה שהוא אמר באה מתוך רגש של שליחות?

למה לא היה בעבר ונראה פחות סביר אפשרות שיהיה בקרוב ראש ממשלה דתי?

באמת אין לנו חזון להיות ראשי ממשלה?

אנחנו פחות טובים? פחות איכותיים?

אין לנו את הכוח?

אולי אין לנו באמת את הרצון?

הערה לסיפור: למדריך- הסיפור בנוי על דרך המשל, המטרה היא לא שכולם ירצו להיות ראשי ממשלה, אלא שכל אחד יבין שהוא יכול להשפיע על הכלל אם הוא יתחיל לחשוב על הכלל.

שלב ד': עוסקים בשאלה אם באמת כל אחד יכול לשנות:

מחלקים לכל משתתף כרטיס (עיין נספח מס' 1) עורכים סבב וכל אחד בתורו קורא על הדמות שהוא קיבל.

הדמויות הם אנשים פשוטים (לכאורה) מהעולם, כמו כל אחד מאתנו, שבכוחם כמעט לבד הצליחו לשנות מציאות ולהוות דמות אשר שבזכותה חל שינוי בחברה מסביב.

מטרה: המשתתפים יבינו **שלכל אחד** יש את היכולת והכוח להיות שליח לאומי שיכול לשנות מציאות- גם במישור האישי וגם במישור הלאומי.
* כמובן שאפשרי להוסיף עוד כרטיסיות. לא חסרים אנשים מן המניין שהביאו לשינוי ענק.

שלב ה': הקראת נתונים יבשים המראים שיש בציבור הדתי כוח להשפיע:

43% מהיהודים במדינה מוגדרים כחילוניים.

23% מסורתיים לא כל כך דתיים.

15% מסורתיים דתיים.

10% דתיים.

9% חרדים.

נתון מעניין נוסף: 50% ממסיימי קורס קצינים בבה"ד 1 בזמן עריכת הסקר הקודם הינם דתיים!

**למדריך שים לב! מתוך הציבור הדתי לאומי שמהווה רק 10%

מהאוכלוסייה יש בערך את אותה כמות קצינים בבה"ד 1 כמו בציבור הלא

דתי. במילים אחרות- יש לנו את הכוח ויש לנו את היכולת!

סיכום: בכל אחד מאתנו יש את הכוח לשנות, השינוי בא מתוכנו ואנו חייבים להאמין בדרכנו ב 100%, אם יהיה בנו את הרצון לשנות אנו גם נמצא את הדרך לשנות.

אם זה שינוי שבא בחברה, במשפחה, בשבט, בעבודה, בעיר או ביישוב או אפילו בכול הארץ ואפילו בכל העולם!
אנו צריכים להבין שיש לנו את הכוח ועלינו לנצל אותו כדי לקדם את עם ישראל.

אחד יהיה רופא, השני עיתונאי, מורה, רב, או סוחר. בכל תפקיד יש לנו אפשרות להביא שינוי, משהו חדש, משהו שלא היה עד עכשיו- מתוך אמונה בצדקת הדרך, מתוך רצון לקדם. אם נדע לנצל את היכולות שלנו והכוחות שלנו למען החברה ונהיה שליחים של העם למען העם אנו נגיע צעד אחד יותר קרוב לשלמות העם.

לסיים: אלקנה נהג לעלות לרגל למשכן שילה בעת שכינהו שם עלי הכהן ובניו חפני ופנחס. על פי חז"ל, באותה תקופה רבים לא היו עולים לרגל, בגלל התנהגותם של בני עלי, שהיו מרעים לעולי הרגל. אולם אלקנה היה מקפיד לעלות לרגל, ובכל פעם היה עושה זאת דרך מסלול אחר. כל זאת על מנת לסחוף עוד אנשים לעלות לרגל לעבודת ה'. אלקנה לבד לקח על עצמו תפקיד של מנהיג- של שליח, ובאופן זה הצליח להביא שינוי אדיר בעם ישראל.

נספח:

אנשים שהצליחו לשנות. (מומלץ להדפיס תמונות שלהם לפני הפעולה):

(1) האם תרזה: נזירה פשוטה בלי כסף, כלת פרס נובל לשלום.
(2) הלן קלר: אישה שנולדה עיוורת חירשת, סופרת ופעילה חברתית בעלת שם עולמי.

(3) הסטודנט האלמוני שניצב מול טנקים סינים- והחל את השינוי בשלטון בסין.

(4) אלברט איינשטיין: האיש ששינה את פני המדע.

(5) מהטמה גנדי: עשה הפיכה בלי שימוש באלימות.

6) אנה פרנק: נרצחה בגיל 16 בשואה ויומן הזיכרונות שלה השפיע על מיליונים.

7) נלסון מנדלה: הביא לסוף האפרטהייד בדרום אפריקה.

הערה- כדאי להדפיס ולהקריא בפעולה את השירים "אני ואתה" של אריק איינשטיין, ואת "כל אחד" של ורד לבובי אגסי.

חלק חמישי - פעולות גיבוש שבטי

פעולה 23 - החיים שוקולד

מטרת הפעולה: החניכים יחוו וילמדו על גישה חיובית למציאות, שבה רואים את הצד הטוב בכל דבר שקורה, גם אם נראה פחות טוב.

שלבי הפעולה:

שלב א' - משחקי תחרות - הטוב שבכל שלב - בהצלחה ובכישלון.
שלב ב' - פונדו שוקולד.
סיכום.

עזרים: ציוד לפונדו ושוקולד חלב ומריר לשלב הראשון.

מהלך הפעולה:

שלב א': מחלקים את השבט לשתי קבוצות ועושים משחקי תחרות בין הקבוצות: שני כלבים ועצם/תפסוני, מי עושה פירמידה אנושית יותר מהר, מי מצליח הכי מהר-להסתדר לפי גובה/מידת נעליים/לחשב את מספר השנים הכולל של הקבוצה וכולי.
בכל פעם הקבוצה המפסידה מקבלת שוקולד מריר והמנצחת מקבלת שוקולד חלב (תמיד שני הקבוצות מקבלות).
שלב ב': עושים פונדו כל השבט עם שוקולד מריר ושמנת מתוקה חלבית. כדאי לתת לחניכים שאוהבים לבשל להיות אחראים על הבישול.
סיכום: במשחקים ראינו שגם אם ניצחנו וגם אם הפסדנו- קבוצה שמשחקת בחיוך ובשמחה נהנית מאוד. גם לפעמים כשהכול נראה מר ושחור תכלס החיים שלנו שוקולד, אפשר להתייחס אל הדברים הפחות כיפיים בסבבה ובשמחה וליהנות מאוד מהכול.
חשוב שהחניכים יצאו עם תחושה טובה! זה העיקר! שכל הפעולה תהיה בחיוך ובשמחה!!

פעולה 24 - יום הולדת לשבט

מטרת הפעולה: החניכים יתגבשו סביב השבט עצמו, יציינו את קיומו ויבטאו כישרונות שלא יוצא לבטא בדרך כלל.

הערה: הפעולה לא קשורה לזמן שבו השבט הוקם.

שלבי הפעולה:

הכנות לפני הפעולה.

שלב א' - חבילה עוברת - גיבוש סביב עניין השבט.

שלב ב' - כדור יד בלונים - גיבוש ואווירה סביב עניין היום הולדת.

שלב ג' - הכנת עוגה ופתיחת מתנות - מבטא כישרונות של החניכים.

סיום ופתיחת המתנות.

עזרים: חבילה עוברת עם משימות, בלונים מנופחים וציוד/כסף להכנת העוגה.

הכנות לפני הפעולה: תליית הזמנות ליום הולדת של השבט על דלתות הבתים של החניכים - עם הפרטים של הפעולה. כותבים בהזמנה שכל אחד יכול להביא מתנה לשבט. אפשר להיעזר בחניך/ים בתליית ההזמנות. מתקשרים לחניכים להודיע על הפעולה, ומסבירים על העניין של המתנה - שכל אחד יכול לחשוב על רעיון יצירתי למתנה לשבט ולהביא, וזה לא חובה וכו'.

מהלך הפעולה:

שלב א': חבילה עוברת - עם משימות טובות, מוכנות מראש.

כדאי שהמשימות יכללו עניינים שקשורים לשבט.

שלב ב': מחלקים את השבט ל-2 קבוצות ומשחקים כדור יד עם בלונים.

שלב ג': נותנים זמן מוקצב שבו צריכים להכין עוגה לשבט - בבית של חניך.

אפשר ואף מומלץ לחלק לשתי קבוצות ולהכין שתי עוגות. אפשר לתת לחניכים ציוד להכנת עוגות/ כסף לקניית מצרכים לעוגה וכדומה - לפי מה שמתאים.

סיום: כשכולם חוזרים - פותחים את המתנות שהחניכים הביאו, אוכלים את

העוגות ומפרגנים מאוד על ההשקעה במתנות ובהכנת העוגה.

פעולה 25 - ערב שירים ומוזיקה

מטרת הפעולה: החניכים יכירו שירים ויתגבשו סביב עניין המוזיקה.

שלבי הפעולה:

שלב א' - משחק הזיכרון עם שירים.

שלב ב' - תחרויות עם שירים - דו קרב, רישום שירים, ושירים עם מילה מסוימת.

שלב ג' - חבילה עוברת.

עזרים: רשימת שירים, מכשיר להשמעת שירים עם השירים לפעולה, דפים, כלי כתיבה, מילים לתחרות השלישית וחבילה עוברת עם משימות שקשורות למוזיקה.

הערה: מומלץ לחלק את החניכים לשתי קבוצות.

מהלך הפעולה:

שלב א' [משחק זיכרון]: צריך לומר על כל שם של שיר מי שר אותו. כדאי להביא שירים שרוב החניכים מכירים.

שלב ב' [תחרויות עם שירים]:

1) שירי א"י: כל קבוצה שולחת נציג לדו-קרב ראש בראש. המדריך מפעיל שיר שנכתב על/שמוזכר בו מקום בארץ. החניך הראשון שמזהה מה השיר ומהו המקום זוכה.

בנספח יש רשימת שירים קצרה שאפשר להיעזר בה.

2) רישום שירים: כל קבוצה צריכה לרשום על דף (עד שאחת הקבוצות גומרת/בזמן מסוים) כמה שיותר שירים שמתחילים לפי א'-ב'.

3) תחרות שירים עם מילה אחת: כל קבוצה צריכה לשיר שיר עם מילה שנבחרה מראש. אפשר לעשות ככה הרבה סיבובים עד שמיצינו את המילה הזאת ומחליפים. (בכללי זה סתם משחק כיפי שאפשר לשחק תוך כדי הליכה בטיול, נסיעות וכולי)

שלב ג' [במודל של חלקים 2+3 בשלב ב']: כמה שיותר שירים עם צמחים.

שלב ד' [חבילה עוברת]: חבילה עוברת עם משימות שקשורות למוזיקה (לשיר שיר מסוים, לשיר במבטא כלשהו, לומר מי הזמר שאתה הכי אוהב, להזמין חבר לדואט...). על הדרך מרוויחים בשלב הזה גם שירים בין לבין;

נספח- רשימה של שירי א"י:

- 1) באב אל וואד
- 2) ירושלים של זהב
- 3) בוא איתי אל הגליל
- 4) אני עומד על החומה
- 5) את ראשו של הגלבוע
- 6) גבעת התחמושת
- 7) לשיר זה כמו להיות ירדן
- 8) ג'רוזלם (מתיסיהו)
- 9) בהיאחזות הנח"ל בסיני {בעז"ה שוב בקרוב...}
- 10) כנרת ["שם הרי גולן...כנרת...חרמון..."]
- 11) שלום לך ארץ נהדרת ["ירושלים...גבעתיים...תל אביב...ים המלח...סדום...אילת...כנרת...גליל...שומרון...שרון...כרמל..."]
- 12) הכל פתוח ["כנרת...עפולה...אילת...שמורת החולה...תל אביב...חרמון..."]

פרק ב

פרויקטים

רשימת רעיונות לחיזוק נושאים מסוימים בעבודה עם השבט:

קשר אישי עם כל חניך

שחנ"ש (שיחה אישית)- לשבת עם החניך על פק"ל או פיצה או סתם ללכת איתו בפארק או משהו בסגנון. לדבר עליו או על המצב בשבט ובעיקר על מה שמתאים לחניך הזה, לשמוע ממנו על הרצונות שלו.

ליווי בדרך חזרה לבית מהפעולה- דומה לשחנ"ש אבל זה יכול להיות יותר טבעי ואם זה הליכה קבועה זה יכול ליצור קשר יותר חזק עם החניך.

הערה: אחד הדברים החשובים ביותר זה להיות מחוברים לחניכים באופן אישי גם בתוך הפעולה ולדעת לנצל הזדמנויות לחזק את הקשר האישי.

הגדלת מספר החניכים המשתתפים בכל פעילות

להתקשר לכל החניכים להודיע על הפעולה- ולהתעניין בשלומם (קשור גם לקשר אישי). אם מודיעים בדרך אחרת זה עלול לגרום לכך שהחניך לא יגיע בזמן או שלא יגיע בכלל.

להודיע על הפעולה מוקדם- הרבה פעמים זה ימנע מהחניך להגיד לעצמו שאין לו כוח להגיע לפעולה אם הוא יודע עליה מוקדם יותר.

להשקיע בפעולה:

- לחשוב על משחקים מקוריים שהחניכים ייהנו מהם, לא רק המשחקים הקבועים שמשחקים כל הזמן. אפשר גם להמציא.
- חשוב שיהיה קשר אמתי בין המשחק למסר. החניכים מרגישים את זה!!!

ככל שהחניכים ייהנו יותר בפעולות הם גם ירצו להגיע יותר.

לעשות פעילויות מיוחדות- ערב, קומזיץ, יום בישול וכולי.

לגייס חניכים חדשים- ללכת לכל בתי הספר שיש בהם פוטנציאל.

הערה: צריך לזכור שהחניכים מגיעים לפעולות בגלל הפעולות עצמם ולא בגלל פעילות מיוחדת או משהו חד פעמי.

גיבוש שבטי

לעשות פעולה על גיבוש- פעולה שהמסר בה הוא על חשיבות הגיבוש.
לעשות פעולה על נושא שרוצים לחזק בשבט יכול תמיד לעזור.

לעשות פעילות גיבוש - פעולה שאולי אין לה מסר אבל היא מגבשת את החניכים. ODT, יום ספורט וכדומה. כדאי לתת לחניכים אתגרים שהם צריכים להתגבש סביבם ולעבוד ביחד כדי לעמוד בהם.

הערה: גם בפעולה הרגילה יש משחקים שמגבשים יותר ויש שפחות, נסו לחשוב על משחקים יותר מגבשים. שאלת הגיבוש תלויה הרבה פעמים גם באווירה שיש בפעולה הרגילה, נסו ליצור אווירה יותר מגבשת ומאחדת.

פרק ג

טיפים

צורת ההעברה

1. עדיף לא לדבר אל החניכים מלמעלה אלא בגובה העיניים אחרת יימאס להם להסתכל למעלה ואז הם יאבדו אותך.
2. כשמספרים סיפור לחניכים כדאי לעצור מידי פעם ולתת להם להשלים את המשפט, זה גם גורם להם להקשיב וגם נותן להם להרגיש חלק מהסיפור.
3. כשמחלקים לקבוצות עדיף לחלק בעזרת מתודה ולא עם בחירות. זה מקטין את האפשרות למריבות וחוסר נעימות במיוחד לשבטים קטנים. יש מלא רעיונות במאגר פעולות וצופרים באתר של תנועת אריאל-
tariel.co.il
4. כשאתם מקריאים סיפור לחניכים, תעשו את זה בצורה מעניינת. תיכנסו לדמות ותתחילו להציג עם הידיים כאלו אתם בהצגה- כדי שיהיה מעניין והחניכים יהיו יותר מרוכזים בסיפור.
5. כשמתחילים לומר את המסר, לא לומר "והמסר הוא..." כי אז האוזניים של החניכים נסגרות. אין מה לעשות, זה מה שקורה, ולכן תמיד צריך להעביר את המסר בצורה סמויה או מאוד מעניינת.

קשר אישי

1. קשר אישי חשוב מאוד- דברו איתם לפני ואחרי פעולה ותתעניינו בחיים שלהם.
2. נסו ליצור כמה שיותר סיטואציות שבהם החניכים יכולים לדבר עם המדריכים. למשל: ליווי חניכים לבית בסוף הפעולה, פעולות הכוללות הליכה אל מקום אחר, טיולים, סיורים וכדומה.
3. קשר אישי עם החניכים גם יעזור לכם לעבוד עם השבט ולקדם אותו, כי ככל שחניך מחובר אליכם הוא יותר ישתף אתכם פעולה. זה גם נותן הרבה לחניך עצמו (שלפעמים ממש צמא לזה).
4. למדריכים שלחניכים שלהם יש פלאפונים וגם לקומונרים שבינינו - אל תסתפקו בהודעת סמס/וואטסאפ - זה אומנם יותר קל ונוח אבל ממש

הורס את הקשר אישי. הודעות נועדו למסרים קצרים ודחופים. אל תוותרו על שיחות טלפון פשוטות. זה לוקח הרבה יותר זמן והשקעה אבל שווה כל שנייה.

5. תשאלו מדי פעם את החניך איך הולך לו בלימודים/בשבט/בכללי, תקשיבו למה שבא לו לספר לכם. בשביל החניך זה דבר גדול לדעת שלמדריך אכפת ממה שקורה איתו.
6. בסוף כל פעולה כדאי להתקשר לחניך אחד שלא היה בפעולה ולשאול מה שלומו והאם הוא מרגיש טוב.
7. ביקורי בית - מומלץ בחום. "שנייה אחת בבית של חניך עוזרת להבין דברים שעשר שחנשי"ם לא יצליחו להסביר".
8. מאוד חשוב לבוא ולבקר את החניכים בבתי הספר סתם ככה בהפסקות. למשל כדי להודיע על פעולה. כך אתם גם יכולים ללמוד הרבה על החניכים שלכם בבית ספר, ליצור קשר עם המורים ועם החברים של החניכים, לחזק את הקשר האישי עם החניך שרואה כמה המדריכים שלו משקיעים ואוהבים אותו, וזה מגדיל את הגאוות יחידה של החניך בשבט ובסניף.
9. חניך שיהיה לכם איתו קשר אישי טוב ירגיש מחובר ויבוא הרבה יותר לפעולות.

יחס לחניך

1. לא לבייש או לצעוק על חניך מול כולם.
2. תמיד תראו לחניכים ביטחון עצמי, במיוחד כשאתם מעבירים פעולה ומדברים אל הרבה חניכים- אף פעם אל תחששו. החניך בעצם מסתכל עליכם ורוצה להקשיב.
3. לא להתעצבן על חניך שמפריע, הרבה פעמים הוא בסך הכל רוצה תשומת לב. קחו אותו לצד ותדברו איתו או שתדברו איתו בסוף הפעולה- תלוי במה שנוח.

4. אל תנסו לעבוד על החניך - הרי לא הייתם רוצים שיעבדו עליכם. חוץ מזה זה גם לא יעבוד - הוא יותר חכם ממה שאתם חושבים.
5. אתם האחים הבוגרים של החניכים וחשוב שתשימו לב למצוקות שלהם. אנחנו צריכים לנסות להבין את הרמזים שלהם גם אם הם לא אומרים אותם בפירוש ורק רומזים. במיוחד כשצריך תשומת לב יתרה, הרי גם בשביל זה הם מגיעים לסניף.

הכנות לפעולה

1. כשאתם מכינים פעולה או כל מהלך בזמן ההדרכה - תדמיינו את עצמכם לפני כמה שנים ותחשבו באותו מבט של החניך- האם מה שאתם עושה זה טוב ומעניין.
2. עשה לך רב - בכל בעיה חינוכית או דילמה עם חניכים תתייעצו עם איש חינוך שאתם מכירים ומרגישים חופשי להתייעץ איתו (אני למשל בחרתי במדריך שלי). אפשר להתייעץ גם עם ההורים- יש להם ניסיון חיים והרבה מה לומר ולהוסיף לכם. כמובן שגם הקומונר והמלווה מדריכים של תנועת הנוער ישמחו לעזור.
3. תסדרו לכם את סדר הפעולה בראש, עדיף על דף, כדי שתבואו מוכנים אליה ולא תשכחו. זה ישפיע מאוד על מהלך הפעולה וההתעניינות של החניכים.
4. בזמן הכנת הפעולה תמיד תתחילו מהמסר או התוכן שתרצו להעביר ורק אז תעברו למתודות ולמשחקים- זה ממש עוזר ומקל על ההכנה. אם רוצים לשחק בפעולה משחק חדש או כיף אז אין חובה שיתאים למסר.
5. פעולה מוצלחת היא פעולה שהתאמתם אותה לחניכים שלכם, כי אתם מכירים אותם ויודע כמה הם יותר זורמים ומה יעבוד טוב יותר אצלם. זה ממש לא משנה אם אצל החבר הפעולה עבדה טוב- יש לו חניכים שונים.

פרגון עצמי

1. כדאי לתעד (צילום וכולי) רגעים מיוחדים כמו ערבים ומסעות וגם פעולות ודברים רגילים. זה אחלה מזכרת בשבילכם ובשביל החניכים.
2. מומלץ לשבת בזמנים קבועים ולהפיק לקחים ומסקנות מהפעולות שהיו, להמשך ההדרכה.
3. מומלץ לרשום את מהלך כל הפעולות בשביל סיפוק עצמי וגם בשביל ההמשך. בשביל הסיפוק אפשר גם רק בראשי פרקים.
4. לכולם יש פעולות שיצאו גרועות- לא להישבר ולא להתייאש.

יחס לצוות

1. מותר ואפילו כדאי להתווכח ולדון על דברים עם המד"ש ולא לשמור בבטן, אבל אל תעשו את זה מול החניכים!
2. עדיף לתכנן את הפעולה פנים מול פנים בניגוד לשיחת טלפון וסמס גם מכיוון שיכולים להיווצר הרבה אי הבנות. (כמובן שלפעמים אין ברירה).
3. הקומונר הוא גם בן-אדם בדיוק כמוכם, חשוב מאוד לפרגן לו בצורה הטובה ביותר.
4. חשוב להיות מתואמים עם המד"ש לגבי העברת הפעולה וחלוקת התפקידים של כל אחד בהעברת הפעולה- כדי שלא ייווצרו אי הבנות.
5. תפרגנו כמה שיותר לכל מי שעובד איתכם. לחניך, למד"ש, לצוות ההדרכה, לקומונר וכולי - מילים טובות זה צורך של כולנו ואם תשרה סביבך סביבת עבודה מפרגנת ומחזקת יהיה לך ממש כיף בשנות ההדרכה.
6. עבודת צוות טובה ומכבדת בין מד"שים היא מפתח להדרכה טובה. מעוצבן קצת על המד"ש? מפריע לך משהו שהוא עשה? לא לשמור בבטן! דבר איתו על זה. (כמובן, כמו שכתבתי, לא ליד חניכים). אולי נפגעת ממנו בלי שהוא בכלל ניסה לפגוע, אולי יש נושא שצריכים

להגיע בו להסכמה. (מזכיר שוב שפרגון לא עולה כסף... על הדרך ובשאר ההזדמנויות חשוב לפרגן למד"ש, מגיע לו).

שונות

1. לשבת עם המד"ש ולהכין כמה פעולות מגירה (יש הרבה בלת"מים בהדרכה). כדאי לחשוב על רעיונות למשחקים לזמנים ריקים. מומלץ להיעזר בפרק של השליפים שיש כאן בחוברת.
2. לחשוב עם המד"ש - מה המטרות והיעדים בהדרכה- בשבט ועם חניכים מסוימים. להציב מטרות לתקופה הקרובה וכשהיא נגמרת לראות האם עמדתם בהם ולהציב מטרות לתקופה הבאה.
3. לעבור מדי פעם על רשימת החניכים ולחשוב- האם יש דברים שאפשר לעשות כדי לתת מקום לחניכים מסוימים לבטא את הכישרונות שלהם? האם יש חניך שמתנהג בצורה שונה בתקופה האחרונה?
4. תעשו לעצמכם טבלה של כל החניכים ותעקבו- כדי לראות מי הגיע לפעולות בזמן האחרון ועם מי הצלחתם לנהל שיחה בתקופה האחרונה. כששמים לב לחניך ש"מנמיך פרופיל", זה הזמן לתפוס א יתו שיחה על זה.
5. חשוב לתת לחניכים הרגשה שסומכים עליהם ע"י נתינת סמכות ואחריות, זה גם נותן לחניך לממש כישרונות שיש בו.
6. כשאתם מארגנים פעילות מיוחדת לשבט כדאי ומומלץ שגם חניכים יהיו מעורבים בתכנון. אפשר גם להכין פעולות רגילות בעזרת חניכים.

רעיונות כלליים

1. כדאי שיהיה לכל מדריך פנקס ודפדפת. בפנקס תרשום את כל הדברים הפשוטים שחניכים ביקשו ממך או דברים שאתה צריך לעשות בשבט. בדפדפת תרשום את כל הפרטים שידוע לך על החניכים שלך (תחביבים, היכרות בבית, אילו שיעורים הוא אוהב וכדומה). שם תציין נקודות משיחות אישיות עם חניכים- למשל אם חניך סיפר שהולך להיות

- לו מבחן חשוב במתמטיקה וכדומה. בפעם הבאה שתדבר עם החניך תוכל להפגין ידע בדברים שהוא סיפר לך בעבר ותראה לו שהוא חשוב לך ושאתה זוכר את מה שדיברתם.
2. תעשו טבלת ימי הולדת של כל החניכים ותשתדלו לציין את ימי ההולדת של כל החניכים בשבט בדרך כלשהי, אפילו רק להזכיר. לא תאמינו כמה זה עושה טוב.
3. תתכננו את כל השנה מראש, זאת אומרת שתחשבו על מסרים ותכנים ותכניסו אותם מראש בתחילת השנה ביחד עם החגים בלוח השנה וככה תוכלו לסדר ולהספיק להעביר את התכנים בצורה טובה מאד. כמובן שהכול בפועל משתנה כמו כל התוכניות, אבל זה עוזר לעשות סדר בראש.
4. דבר חשוב מאוד לתחילת ההדרכה - להכין דף קשר לכל החניכים. זה יקל עליכם מאוד בהעברת הודעות ועוזר לגיבוש ולתחושת השייכות של השבט.
5. מומלץ, כדי לגבש את השבט, לתת לו ייחודיות משלו - לבחור שם, צבע ומורל ייחודי לשבט, ולחזק את גאווות היחידה השבטית.
6. מיקום הפעולה משפיע המון על הצלחת הפעולה, עדיף שלא להעביר פעולה בסביבה עם המון רעש ובלגאן וגם לא רצוי לדבר כשמאחוריהם יש משהו יותר מעניין מכם.
7. חשוב תמיד לשמור על קביעות ולא לפספס פעולות. גם אם שני המדריכים לא נמצאים בשבת- חשוב לבקש מאחד החניכים או מחב"בניק שיעביר פעולה. זה המקום להזכיר שחבר'ה מהחב"ב ישמחו תמיד לעזור במה שצריך- בייעוץ, רעיונות, ליווי לטיולים שדורשים מע"ר/ אחראי מעל 18 ועוד.
8. לא לשכוח את המדריכים שהדריכו לפניכם בשבט. אפשר להזמין אותם למדורה/ קומזיץ ולאירועים שונים. אפשר להיעזר בהם ולהתייעץ איתם כשצריך. אפשר לבקש מהם להעביר פעולה כשאתם לא נמצאים וכדומה. מתישהו גם אתם תהיו מדריכים לשעבר. 😊

רעיונות נוספים

1. חינוך והדרכה זה דבר חשוב וגדול מאוד, מומלץ להוסיף לתפילה בקשות על ההדרכה.
2. כדאי להיכנס ולהיעזר באתר של תנועת אריאל (www.tariel.co.il). יש שם מאגר גדול של כלים להדרכה.
3. בתחילת ההדרכה כדאי לעשות פעולות כיף על מנת לחבר את החניכים אליכם בצורה יותר מהנה.
4. בתחילת ההדרכה תכתבו מכתב להורים שבו תיידעו אותם שאתם המדריכים של הבן שלהם, מה המטרות החינוכיות שלכם ושיהיה להם את המספר פלאפון שלכם שיוכלו לדבר איתכם. בכללי כדאי אחת לכמה חודשים לשלוח מכתב להורים ולשתף אותם בפעילות, או לחילופין- לפתוח קבוצת ווטסאפ/ מייל להורים, לעדכון שוטף.
5. להעביר מערכי פעולות. החניכים הרבה יותר זוכרים מערכים וזה חודר ומשפיע הרבה יותר.
6. מדריכים חדשים זו הזדמנות להביא חניכים חדשים לשבט או לחזק את החניכים המתנדנדים - רצוי לעשות גיוס בבתי הספר, מבצע שבטי של חבר מביא חבר וכדומה.
7. לפעמים חיוך קטן לחניך לפני הפעולה שווה הרבה יותר מצ'ופר שעבדת עליו שעה. אל תתקמצנו בחיוכים! :

פרק ד

רעיונות

רעיונות לפעילויות מיוחדות

רעיונות לפעילויות בשבתות

- א. לערוך פעולה בגן תיירותי באזור אחרי סיור במקום. (בבית שמש אפשר למשל ב"גן גולן" או במקום מיוחד אחר)
- ב. לערוך סעודת שבת שבטית, באופן חד פעמי או קבוע.
- ג. לערוך "עונג שבת" שבטי.
- ד. לערוך אחרי המפקד לימוד שבטי עם כיבוד בבית הכנסת, למשל ב"חוברת לימוד חווייתית של מקורות מתורת החסידות" בנושא שבת/תפילה/לימוד תורה וכדומה, למשך כעשר דקות, ולאחר מכן לערוך פעולה קלילה יותר, עם עדיפות לפעולה בנושא הנלמד.

רעיונות לאמצע השבוע

- א. טיול שבטי - במקום פעולה באמצע השבוע. (בתיאום ובאישור הקומונר ובאישורים הנדרשים).
- ב. לארגן פעולה משותפת עם שבט מאותו שכבת גיל מסניף אחר. אפשר למשל לערוך איתם פעילויות גיבוש (ODT). פעילות כזו יכולה להיות גם פעולת יישום נושא של מערך פעולות שקשור לכך.
- ג. לארגן ריצה שבטית: אפשר לעשות זאת אחרי מערך פעולות או פעולה בנושא הבריאות. מומלץ לתת לחניך שעושה ריצות באופן קבוע לארגן את הריצה. אפשר לתת הדרכה על מתיחות לפני ואחרי הריצה. אפשרי גם לארגן ריצות באופן קבוע.
- ד. לארגן יום בישול שבטי.
- ה. לערוך יום/ערב חקלאות
- ו. לשבת ולדבר עם פק"ל קפה באופן ספונטני: אפשר עם שני חניכים, או למשל אחרי פעולה באמצע שבוע או במוצאי שבת. מומלץ מאוד לערוך

סבב פק"לים (עדיף 'לזרום על' ספונטניים) עם כל החניכים. ניתן גם 'לזרום על' לשבת עם פק"ל קפה באופן ספונטני ברמה שבטית.

ז. לערוך **קומזיץ**: מומלץ לתת לחניכים להיות שותפים בארגון הקומזיץ ובשאר העניינים כמה שיותר - כמו בשאר הפעולות והפעילויות.

ח. להכין **דף קשר** שבטי.

ט. להכין **רשימת ימי הולדת** של השבט, ולציין את ימי ההולדת בדרך כלשהי במהלך הפעולה שלפני יום ההולדת.

רעיונות כלליים

א. לעשות פרויקט של **העברת פעולות על ידי חניכים**. כדאי להעביר לפני כן פעולה על "איך מכינים ומעבירים פעולה".

ב. להכין פעולות/ערבים/פעילויות מיוחדות **בעזרת חניכים**. אפשר להציע לחניך באופן ספונטני לעזור לארגן. אפשר לעשות סבב מסודר כך שכל החניכים שמעוניינים בכך יהיו שותפים בהכנת פעולה/ערב/פעילות מיוחדת.

ג. לערוך **סבב קבוע** בין החניכים והמדריכים של הבאת שתייה ועוגה/ופלים לפעולות, למשל בשבתות.

ד. **להתייעץ עם חניכים** לגבי נושאים להעברת פעולות. לברר איזה פעילויות החניכים היו רוצים שיהיה. מומלץ להציע לחניכים להיות שותפים ביישום הרעיונות שהציעו.

ה. להעדיף לערוך כמה שיותר "**מערכי פעולות**", ולעשות בהם יישומי נושא. המסר מועבר בצורה הרבה יותר טובה על ידי מערכים והחניכים מפנימים את המסר בצורה טובה יותר. כך גם אפשר להיות הרבה יותר מסודרים ולהכין את כל המערך מראש. (בין הפעולות שבתחילת החוברת יש מערך אחד שאפשר להשתמש בו ולקבל ממנו השראה...)

ו. לערוך **ערבים ופעילויות מיוחדות** באמצע שבוע באופן קבוע, למשל פעם בשבועיים.

רעיונות סניפיים (יש לתאם עם הקומונר)

א. להפיק **עלון סניפי** שיצא בתדירות קבועה. כדאי שהעלון ינוהל וייכתב על ידי חניכים ומדריכים שיש להם כישרונות רלוונטיים. ניתן כמובן להיעזר בחב"ב.

ב. לארגן **פעילות סניפית** בתדירות קבועה (למשל פעם בחודש). ניתן לחלק את האחריות על ארגון הפעילויות בסבב על ידי המדריכים. רעיון זה מומלץ במיוחד בתקופה של עומס לימודים.

ג. לארגן **א"ש לילה** סניפי. כדאי להיעזר בחב"ב.

פרקה

מכתבים

מכתב מ-חב"בניק

מדריך!

דבר ראשון, סחטיין עליך! להיות מדריך זה דבר מאוד קשה, אבל גם מאוד מאוד חשוב. דע לך שמי שנמצא סביבך מאוד מעריך אותך, וגם ישמח לתת יד ולעזור בכל מה שתצטרך.

בוא נעצור רגע ונחשוב. למה בכלל להיות מדריך? לחניך יש כבר הורים ומורים, שמחנכים אותו מבוקר עד ערב. איזה "ערך מוסף" = דבר מיוחד יש למדריך שבשבילו שווה להשקיע ולהקים תנועת נוער?

לדעתי העניין הוא שמדריך הוא כמו "אח גדול" לחניך. אח גדול זה משהו שמסתכלים עליו- ולומדים ממנו, אח גדול זה אחד שמקשיב לכל הסיפורים, גם הטכניים לגמרי, ונמצא תמיד בשבילך, ישמח תמיד להקשיב ולעזור בכל מה שתצטרך.

הרבה פעמים ההקשבה זה העזרה הכי "גדולה" שאח גדול יכול לתת, אבל פעמים רבות זה בדיוק העזרה שצריך. אח גדול זה אחד שאוהב אותי ורוצה בטובתי.

בתור מדריך תפקידך הוא ליצור קשר אישי טוב עם החניך, ללוות אותו הביתה בסוף הפעולה, גם אם הוא גר דקה הליכה מהסניף, ובמיוחד אם זה לא חלק מהדרך לכיוון הבית שלך. ליזום טיולים ופעילויות "מיוחדות" שבהם תוכל להקשיב לחניך- לכל הסיפורים שלו, בכל נושא שהוא, להתלבטויות שונות ולשאלות. תפקידך להעז להיות "נועז" ולארגן פק"לים, קומזיצים ומדורות בתדירות גבוהה מ"פעם בשנה"- ובהם גם לשבת ולדבר בצורה רצינית עם החניכים על נושאים שמעסיקים אותם.

חלק חשוב מאוד בעניין של תנועות הנוער הוא לתת לחניך לבטא כישרונות שיש בו, ובמיוחד כישרונות שכמעט לא באים לידי ביטוי בשאר המסגרות שבהם הוא נמצא. למשל: כושר ארגון, בישול, משחק (הצגות וכולי), מנהיגות, שירה, נגינה, ציור, ועוד ועוד.

אם בהדרכה יש רק פעולות רגילות, רוב הכישרונות האלו לא יכולים לבוא לידי ביטוי. מדריך צריך ליזום (ליזום- הכוונה לארגן בנוסף לדברים הקבועים- מסעות, מחנה ומדורה) פעילויות שנחשבות "מיוחדות" בתדירות גבוהה. לארגן ימי בישול שבטיים, פעולות שבהם יש צורך להציג ולעשות פנטומימה. קומזיצים ופק"לים עם שירה ונגינה, לארגן טיולים קצרים וארוכים, לתת לחניכים ליזום ולארגן פעילויות ודברים שונים, או לכל הפחות- להגיע למצב שבו חניכים עוזרים למדריכים בארגון פעילויות.

דבר נוסף וחשוב מאוד הוא החיבור לארץ ישראל ולטבע. חשוב מאוד לארגן טיולים באזור העיר/יישוב של הסניף, לעשות מדורות ופק"לים, לשיר שירים, לארגן טיולים קצרים וארוכים- בתדירות קבועה, ולחבר את החניכים לארץ ולטבע- בצורה אמתית ושלמה- לא להסתפק בדרך של פעולות ומסרים- אלא צריך שהעניין יעבור על ידי מסרים עקיפים, ובעיקר- יישום בפועל של נושא זה.

אשריך אחי שזכית להיות מדריך! כל הזמן, גם ברגעים הקשים ביותר בהדרכה- אתה תורם המון לעם ישראל, לחניכים שלך, ולא פחות חשוב- לעצמך. אני מאוד מאוד מעריך אותך ומאחל לך שתצליח בכל מה שאתה עושה. אל תשכח שמי שנמצא סביבך מאוד ישמח לעזור בכל מה שצריך- גם בעזרה טכנית, וגם בהקשבה ובייעוץ.

מעריך מאוד ומתפלל להצלחתך
בציפייה לבניין אריאל!
אילון מרגלית

מכתב ממדריכי השבט הבוגר בסניף, לפני ההכנסה להדרכה

שלום חברי'ה, מה שלומכם?
 הקדמה קצרה - הבעיה שיש במשימה של כתיבת עצות היא שעל עצות, מטרות, אידיאלים ודברים שאנשים חושבים שחשובים להדרכה ובכלל - אפשר לדבר ואפשר לתת אותם בקלות, אבל קשה הרבה יותר ליישם אותם, וגם אנחנו - בקשר לעצות שניתן, לא יכולים לומר שהצלחנו בעצמנו לבצע אותם (בטח לא באופן שהיינו רוצים) וגם קשה לעבוד עליכם בקשר לזה...

בכל זאת ברור שהביצוע של המטרות והדברים אפשרי (כמובן - בהדרגה ובשאיפה תמיד לשיפור) ושאפשר להשתדל לבצע את ההדרכה בצורה הטובה ביותר, וגם בנוגע לעצות שאנחנו ניתן ובעצות באופן כללי שקיבלתם בסמינריון וכולי - אפשר להשתדל ליישם אותן (אם מסכימים איתם), וכמובן שאף פעם אי אפשר לומר שביצעת בצורה מושלמת את ההדרכה, כי תמיד אפשר לשפר ותמיד יש לאן לשאוף. אבל בהחלט אפשר להצליח להשתדל כמה שאפשר שההדרכה תהיה משמעותית, תעשה הרבה טוב ותתרום כמה שיותר לחניכים, וזה שאלה שאפשר לשאול ולבדוק בעזרתה את עצמך, כמה אתה נותן/משקיע/משתדל או נתת/השקעת/השתדלת, - לעשות את הדברים שבהם אתה מאמין.

אז אחרי ההקדמה הארוכה הזאת הנה כמה עצות:

1) להבין שיש לי אחריות גדולה – אני משפיע על עיצוב האישיות של החניכים!

הכותרת הזאת היא לא סיסמא שאומרים לכם כדי שלא תזלזלו בהדרכה ושיהיה לכם מוטיבציה להדריך, היא באמת נכונה.

אתם משפיעים המון על כל חניך (מידת ההשפעה קשורה לרמת ההשקעה שלכם בהדרכה).

זה לא השפעה שרואים מיד על החניך, זאת השפעה לטווח ארוך ואת התוצאות שלה לרוב אי אפשר לדעת, כי זו לא השפעה חיצונית ושטחית. זאת השפעה פנימית עמוקה על הלב של החניך ועל האישיות שלו ולכן היא גם איטית ולא ניתנת למדידה חיצונית קצרת טווח. (יש סיפור כזה של תגובת השרשרת שחיוך קטן למישהו גרם..)

אז לכן - הדבר הראשון שדרוש להצלחה בהדרכה זה להבין את החשיבות של התפקיד שאותו אתם עושים, ולהבין שאתם ממש מחנכים את החניכים (במקרה זה אותה מילה...:)). ומשפיעים עליהם.

איך אתם עושים את זה? פשוט מאוד - ישר בעצם הדמות שלכם, -שאותה החניך רואה כמוזל לחיקוי. - בעצם הקשר והחיבור שלכם עם החניך אתם הופכים להיות כאח גדול שלו שהוא מעריך, שהוא אוהב, ושהוא רוצה להיות כמוהו.

מידת ההשפעה תלויה בכם, תלויה במידת החיבור שנוצר ביניכם, מידת האהבה והאכפתיות שלכם לחניכים, והאוזן הקשבת שאתם נותנים לכל חניך.

גם אופי ההשפעה תלוי בכם - הדוגמא האישית שלכם תלויה כמובן בדמות, במידות ובצורת ההתנהגות שלכם.

המסרים שאותם בחרתם להעביר כי בהם אתם מאמינים וחשוב לכם שהחניכים יקבלו אותם, גורמים לכך שהחניכים מפנימים אותם ומושפעים מהם מאוד. גם אם הם כבר לא זוכרים אותם, ואפילו אם הם לא הקשיבו בכלל לפעולה! משהו אצלם שמע שלמדריך שלי מאוד חשוב העניין של להתייחס יפה לחברים, וזה משפיע. (למרות שכמובן כדאי לא לשעמם אותם ושהם יתחברו לפעולה...:)).

2) המסגרת החברתית השבטית - הגיבוש של השבט

כמובן שחוץ מהדברים שהחניכים מקבלים מכם דרך הקשר שלהם אתכם ודרך הפעולות שלכם וכולי, המטרה של תנועת הנוער היא ליצור מסגרת חברתית,

שאליה החניך רוצה לבוא- לפגוש חברים, ליהנות, לעשות דברים כיפיים ומעניינים...ובשביל זה צריך שהשבט יהיה מגובש.

לדעתנו שבט מגובש מתחיל קודם כל מהיחס של בין אדם לחברו של כל חניך כלפי שאר החניכים.

כמה דוגמאות ליחס בין אדם לחברו:

- אין הלבנות פנים, אין העלבות אחד של השני (וגם ירידות ציניות מסוג פוגעני), אלא יש יחס מכבד אחד לשני - בלי שמות גנאי או סגנון של שפת דיבור שכולל כינויים כמו סתום/מפגר וכדומה כדרך הדיבור הטבעית אל החבר, אפילו אל חבר טוב.
- אין יריבויות רציניות בין החניכים.
- אין רכילויות ולשון הרע מאחורי הגב של אחד החניכים.
- כל אחד מכבד את הדעה של השני ונותן לו לדבר, בלי לזלזל בו, ויש אמון בין החניכים.(אין אמון= חניך אומר על חניך אחר באופן קבוע - "אני לא מאמין לו, הוא שקרן, סתם מבלבל ת'מוח" ... וכדומה)

כמוכן שהמצב האידיאלי שהצגנו זה מצב שקשה להשגה והדברים השלילים שהבאנו הם דברים שלפעמים טבעיים בשבט, במיוחד בשבט קטן. אבל זה אפשרי לשאוף ולהתקדם בתחום הזה, ואפשר להגיע להישגים טובים בתחום הזה ולמצב טוב בשבט, דווקא במיוחד בשבט קטן שאתה יכול להשפיע יותר על הסגנון דיבור של החניך והיחס שלו לחבר, אבל גם בשבט גדול. זו עבודה קשה ליצור את הדברים האלה בשבט, חינוך, גם עצמי וגם של החניכים. חינוך ליחס טוב בענייני בין אדם לחברו ו"ואהבת לרעך כמוך", על ידי דוגמא אישית, על ידי הסבר לחניכים על זה ועבודה ופעולה איתם לשיפור של זה.

הערך של זה הוא עצום, קודם כל- כי כדי ליצור גיבוש אמתי חייבים שהיחס אחד לשני יהיה טוב. בלי זה אין גיבוש אמתי, כי השבט תמיד יתחלק לקבוצות ולא יהיה מאוחד.

גם שבט שעושה מלא פעילויות ביחד, ונפגש הרבה, ויש בו חברים ממש טובים וממש כיף, אם כשכמה חבר'ה מהשבט נפגשים הם אומרים לשון הרע על חניכים אחרים מהשבט, השבט לא באמת מגובש.

לכן לדעתנו - היחס החברי התקין בין החניכים הוא הבסיס לגיבוש.

דבר נוסף - זה השפעה חינוכית אדירה על כל חניך, בכך שהוא נמצא בחברה ובקבוצה שהיא טובה ביחס שלה אחד לשני, והיא בונה את היחס שלו לחברים שלו. נראה לנו שזה התפקיד החינוכי הראשון של המדריך, לפני עבודה על התפילה ועל מצוות שבין אדם למקום וכדומה, - לעבוד על היחס שבין אדם לחברו ועל מצוות שבין אדם לחברו ו"ואהבת לרעך כמוך" שהיא הבסיס לכל התורה.

כמובן שחוץ מיצירת הגיבוש בשבט מהבחינה הזאת שאמרנו, צריך לדאוג לגבש את החניכים במובן של להפוך אותם לחברים טובים, שזה נוצר בפעילויות מגבשות - טיולים, ערבי שוקולד/בלונים וכולי, פעולות עם פעילויות ומשחקי גיבוש שזה גם מאוד חשוב, וכמובן - תשקיעו בזה.

ובכל זאת - בלי היחס התקין בין אחד לשני, כל הפעילויות לא יעזרו, החניכים פשוט יריבו בהם.

ומצד שני, כשנוצר יחס טוב בין חניך לחניך- השבט יכול להפוך מאוד בקלות לשבט מטורף מבחינת הגיבוש.

עכשיו, אחרי שיש אורה טובה בשבט בין אחד לשני, הפעילויות המגבשות גורמות לשבט להתאחד בצורה מדהימה, ולגרום לכך שהחניכים נהיים חברים טובים אחד של השני בכל השבט.

אז החניך יכול להיות חבר גם של החניך שהוא פחות מחובר אליו והוא פחות בראש שלו וסתם ככה הוא יכול פשוט לא לסבול אותו... (וגם המדריך יכול להתחבר יותר בקלות לחניך כזה...)

החיבור הזה מתחיל מהיחס שבין אדם לחברו, כמו שנאמר - ואהבת לרעך כמוך! שהכוונה היא לא - לאהוב את רעך כשהוא כמוך (...):
אלא, אפי' אם הוא הפוך ממך, צריך לאהוב את רעך - כמוך!

לא דווקא לזה שאתה הכי מתחבר, אלא לכל אחד, אפילו אם הוא ממש שונה ממך. וברור שזה מאוד קשה.

אנחנו מציגים את המצב האידיאלי, אבל תמיד זה הדרגתי ואפשר לשפר את היחס (ואף התורה מחייבת אותנו להתקדם אל המצב האידיאלי הזה), וכמובן שגם אם הצלחתם להגיע לכך שהיחס אחד לשני הוא בינוני במקום יחס גרוע אחד לשני (אם היה כזה כשנכנסתם להדרכה) - זה מצוין, וכמובן שאולי בזה עשיתם את התפקיד שלכם ואת המקסימום שלכם.

3) להשקיע בלעבוד על ההדרכה ולראות בזה שליחות

ההדרכה אמורה להיות כיפית למדריך גם במפגש עם החניכים בפעולות וכולי גם בהווי ובאווירה בפעילויות של הצוות.

זה מעולה ואנחנו מקווים כמובן שיהיה לכם הדרכה מהנה כמה שיותר, אבל נראה לנו שמשתי סיבות עדיף שהכיף לא יהיה השיקול היחיד, ושהשיקול המרכזי שיניע אתכם בהדרכה יהיה השיקול שרואה בהדרכה שליחות, תרומה ונתינה.

א. כי זה באמת המטרה שלכם כמדריכים - לתת לחניכים.

ואם חושבים על השיקול של התרומה לחניכים אז ממילא משקיעים בחניכים. חושבים מה כדאי לעשות בשבט ומה המטרות שלי, מנסים ליישם אותם, עושים "שימור שיפור" - מה היה טוב ומה טעון שיפור (זה חשוב מאוד!), חושבים איך לעזור לחניך מסוים, ואיך באופן כללי לעשות את ההדרכה כמה שיותר טוב... וגם בקשר עם הצוות שהוא חשוב להצלחת ההדרכה.

ומעל הכל אולי, כשהנתינה היא המטרה העיקרית - יש לכם כוחות ויכולות לא להישחק בהדרכה גם אחרי שמאבדים את ההתלהבות הראשונית, ומה לעשות - הכיף שמקבלים מההדרכה ממש "לא שווה" את רמת ההשקעה.

- יש יכולת להמשיך בהדרכה שכבר נהייתה שגרתית ושוחקת ולא להתייאש למרות הקשיים.

כשיש הרגשת שליחות, המצב הוא הפוך - אפשר להדריך בשיא ההתלהבות למרות כל הקשיים, כי אם המטרה שלי זה לתת לחניכים, הרי אני נותן לחניכים (ואתם נותנים לחניכים - מידיעה!🙄) ואז המטרה שלי הושגה ואני מרוצה.

ואם קשה - זה אומר שאין לי יכולת לבצע את התפקיד שלי בהדרכה?! להיפך - זה רק אומר שיש לי הרבה מה לעשות ואם אני מחליט שאני יכול לעמוד בכך (במצב שבו אני באמת יכול וזה לא פוגע לי בהכרח בערכים חשובים אחרים) אני מסוגל להשקיע מהכוחות שה' נתן לי ולבצע את המשימה בלי שהיא נמאסת.

וככה אפשר לבצע את ההדרכה בצורה מדהימה וגם ליהנות ממנה מאוד, כי כשאדם מרגיש שהוא עושה את השליחות והמטרה שלו - זאת הרגשת הסיפוק הכי גדולה שיש.

ב. הכיף הכי גדול בהדרכה זה הכיף של הנתינה, שמחת הנתינה - ההרגשה שאתה נותן.

וגם, הרווח הכי גדול בהדרכה, זה רווח בניית האישיות שנוצר כתוצאה מההדרכה, בהתאם למידת ההשקעה והנתינה לחניכים.

כי כשאתה נותן למישהו - אתה נותן לעצמך. ולכן ככל שהנתינה לאחרים, ובמקרה שלנו לחניכים, גדולה יותר - ככה הנתינה לעצמך גדולה יותר.

מצטערים על האורך ... (:

שיהיה המון בהצלחה, מאמינים ואוהבים אתכם מאוד שלכם, איתן פלמר ומתניה מלכיאל. (מדריכי שבט לביא)

מכתב שכתב חניך לעצמו לכשיהיה מדריך

למדריך השפיץ

תקשיב המדריך, יש מצב שאתה יכול להדריך הרבה יותר טוב ולהרגיש יותר סיפוק וגם להצליח במטרות שלשמם אתה מדריך...
הנה רשימת רעיונות שלדעתי כדאי וחשוב שתעשה ותיישם בשבט ובכלל בסניף שלנו:

- 1) הרעיון הכללי שלי הוא שיותר מאשר להסביר לכעוס או להגיב ולדבר הרבה על אישיות טובה ומעשים טובים וכולי צריך יותר לנסות לעשות ולהשתדל להראות לחניכים ע"י זה שאתה מתנהג בצורה שאתה רוצה להנחיל להם. דוגמא אישית...
- 2) במקום לעשות 2 מפגשים בשבוע שבהם יש פעולות של משחק ומסר (וזה יהיה המפגשים היחידים של השבט) צריך לארגן יותר קומזיצים, פק"לים, טיולים, טיולי אופניים ודברים בסגנון הזה.
- 3) צריך שהשבט יהיה מגובש על הצד הטוב ביותר. לדאוג לזה לא משנה מה. שתגבש ביחד איתם.
- 4) זה חלק מאוד חשוב: תן לחניכים שלך אחריות ויכולת לארגן פרויקטים, פעולות וכל מה שרק אפשר לחשוב עליו. אל תפחד או תחשוש מזה. תאמין לי זה רק יכול לעזור לך ולהם.
- 5) חשוב שהמדריך השני יהיה אחד שיעזור לך ויהיה עם אותם האידיאלים בערך. אחד שאתה אוהב אותו, זורם איתו. עדיף שתתחילו להדריך בתור חברים טובים, וגם אם לא- אז תעבדו על זה שבהדרכה תהיו באותו הראש. זה חשוב מאוד להצלחת ההדרכה והשבט.
- 6) גם בשבט וגם בסניף- תיצור, תקים, תעודד ותעשה פרויקטים, יוזמות, פעילויות, טיולים, משחקים ופעילויות סניפיות או שבטיות...

7) לנסות לעשות מערכי פעולות כדי שהמסר יכנס בצורה טובה יותר ונחמדה יותר. שלא יכנס מאוזן אחת ויצא מהאוזן השנייה לחניכים. אתה צריך לעניין אותם.

8) כמה שיותר קשר אישי עם החניכים גם באופן כללי וגם אחד אחד ברמה גבוהה ביותר. עד כדי כך שלדעת מי באיזה חוג ומה, איך הולך לו בלימודים. אם יש לחניך קשיים לימודיים או חברתיים אז לנסות לעזור לו. אם יש חניך שמנותק ממך מסיבה מסוימת תשתדל ליצור איתו יותר קשר. אם צריך אפשר לשבת עם פק"ל קפה של אחד על אחד עם חניכים סתם כדי להכיר אותם יותר טוב. ללוות אותם הביתה ולזרום עם הרעיונות שלהם.

9) בשום אופן שלא יהיה שום סוג של אלימות בינך לבין החניכים שלך לא משנה באיזה גיל אתה!!! כנ"ל לגביהם. לדעתי זה הורס את הקשר האישי בינך לבינם אפילו כשזה נראה לך בצחוק ובזרימה. לנסות כמה שיותר לא להיכנס למצבים כאלה של דחיפות בצחוק, הפלות וכל מיני כאלה.

10) לגבי הקומונר שיהיה לך, אם הוא לא ייתן אחריות לחניכים משבטים בוגרים מהסניף ולא ידחוף מספיק יוזמות ופרויקטים ויאציל סמכויות למדריכים וחניכים, תעשה כל מה שאתה יכול כדי לשנות את זה. אל תיתן לזה לקרות. לדעתי קומונר זה תפקיד משמעותי מאוד בסניף, וחשוב שהוא ישים דגש על העניינים האלה.

11) בנוגע לדברים סניפיים, זה חשוב ביותר בעיקר בתור מדריך שתנסה כמה שיותר לגבש את הסניף בפעולות סניפיות בשבת ובימי שלישי. גם חשוב מאוד לארגן כל מיני פעילויות בסניף כמו ערבי סרט, חפש ת'מטמון, סוף הדרך, המרוץ למיליון, חפש ת'חניך, חפש ת'מדריך ועוד המון פעילויות. חשוב שלא יצא מצב שבו הסניף לא מגובש ויש מריבות בין שבטים ודברים כאלה. תנסה למנוע את זה.

12) יהיה נחמד מאוד אם בתור מדריך תארגן ריצות שבטיות של כל השבט. זה מגבש מאוד. סתם לארגן מסלול ריצה ורצים כולם. כמובן שצריך להתחשב בכל החניכים (כאלה שיותר קשה להם וצריכים עזרה).

13) אפשר לארגן באופן קבוע (סניפית או שבטית) שכל כמה זמן עושים הליכה במסלול קבוע נחמד כזה. ומדברים סתם על כל מיני דברים. אפשר לעשות את זה למשל אחרי סעודת שבת, אחרי החב"ב או בטיול בטבע קרוב לעיר/יישוב וכדומה.

14) כל מיני פעילויות שהם סוג של חובה וכדאי לעשות אותם: א"ש לילה, קומזיץ, טיולי ירח, לשבת עם פק"ל קפה, ערבים מיוחדים, (למשל ערב סנדלים וכולי), פעילות O.D.T (גיבוש בשטח), טיולים, ימי בישול וכולי.

15) לנסות להשקיע בערבים מיוחדים ובכל מיני גיוונים שיהיה נעים יותר בשבט ולא אווירה קשה של רק להקשיב למסרים כל הזמן.

16) להשקיע בתכנון ובכל הרעיון של הטיולים וטיולים נודדים ולתמוך ביוזמות בסגנון הזה.

17) ארוחת ערב/בוקר/צהריים שבטית ו/או ימי בישול זה די תלוי בזרימה של השבט אם נהנים בפעם פעמיים הראשונות אז כדאי לעשות די הרבה ולהשקיע בזה ואם זה קצת פחות זורם אז עדיף לעשות פעם בדי הרבה זמן.

18) כדאי וחשוב מאוד לשמור על קשר טוב עם ההורים של החניכים. שיסמכו עליך ויראו בך דמות אחראית כך שאם תרצה לארגן משהו די חריג ההורים יתנו לך יותר גיבוי ותמיכה.

19) בנוגע לשבתות שבטיות ו/או סניפיות. כדאי מאוד לעשות את ההשתדלות המרבית בשביל לעשות את השבתות האלה. זה גם כיף מאד וגם מגבש בצורה טובה ביותר. יש הרבה פרטים שדורשים מחשבה וארגון אבל זה שווה את זה. למשל עם סניף אחר או עם שבט מסניף אחר זה אחד המגבשים...

20) זה אומנם האחרון אבל מבחינתנו זה צריך להיות הראשון והכי חשוב: חשוב ביותר להתחיל ברמה וברף גבוהים וטובים אך כמובן שצריך שיהיה אפשרי להמשיך לעשות אותם ולפעול במשך שנתיים ולא להתחיל עם פרץ אנרגיה שדועך וגומר אותך על סף פרישה מההדרכה...

מן הסתם יש עוד הרבה עצות שאפשר לתת לך אבל אני אסתפק בזה. אני מאחל לך שתצליח בהדרכה ושיהיה לך כיף ובחירות טובות. אבל בקיצור אני סומך עליך שתעבור את זה בכיף ובקלות ושתעשה את זה כמו ענק. הכי חשוב שתהנה מזה ולא תסבול.

ממני, חניך

פרק ו

שליפים

יש לכם אחלה פעולה ונשאר רק להוסיף לה משחק?
אתם יוצאים למסע עם החניכים ומחפשים משהו מעניין לעשות
באוטובוס/במסלול/בעצירות?

הפרק שלפניכם הוא רשימת רעיונות למשחקים ומורלים!

הסברים מפורטים למשחקים ניתן למצוא במאגר חומרי ההדרכה באתר של

תנועת אריאל: www.tariel.co.il <הדרכה >חומרי הדרכה.

רעיונות למשחקים

(למשחקים שבסוגריים נדרש ציוד)

ישיבה: האבנים עוברות להם, קווה קווה דלאומה, מאפייה, שיבויינג, משחק הסיכה, טאמפה טאמפה, משחק זיכרון אנושי, דפיקה מהירה, חוקיות, הרוצח, מלך התנועות, חתולתי המסכנה, משחק ההברות- מכונת צלילים, משחק הקומקום, אף פעם לא, אמת - דמיון, טלפון שבור, התחברתי, חבילה עוברת, (חמש אבנים, לוחות, משחק המילון, משחק הזיכרון עם חפצים, משחקי קלפים, משחקי העתידות).

הליכה נסיעה וישיבה: קונטאקט, שוד או רצח, עד עשר, חידונים, בור ועם הארץ בידיעת הארץ, ארץ עיר, תחרות המצאת שירים, משחק השירים בא"ב וכדומה.

ריצה: כדורגל בלי כדור, תופסת זוגות, שני מקלות, תופסת מסוגים שונים- עכברים וכולי, מחבואים, הקדרים באים, (סופר טקטיקו אנושי והגירסא של האבן נייר ומספריים).

משחקי קבוצות: חבוש, הנדס-אפ, שוטרים וגנבים, מרוץ שליחים, אל הדגל, תפסוני, שני כלבים ועצם.

עמידה ומשולב : פלונטר, משחק המראה, לעבור מתחת למקל, נינג'ה, פינקווי, חתול ועכבר, ארנבת שחורה, דג מלוח, מספרים, המלך אמר, קאיה, רגליים עיניים, הרצל אמר, לרחוץ את הפיל, (גזר מאחורי הגב, בלון באוויר).
משחקי כדור: פולו, חיי שרה, כדורגל סיני, גגה, (כדורגל סיאמי).

רעיונות למורלים במעגל

יונתן הקטן & רץ בבוקר אל הגן & חיפש חיפש ולא מצא & יו-נתן אכל אותה!
ולשבת. אברי באדי לשבת. אברי באדי לקום- קום קוםקוםקום.
לווינתן שחה בים & דג דגים אכל אותם & קיבל שלשול חלה ומת & אוי ברוך
דיין האמת! ולשבת...

עוגה עוגה עוגה גה & במעגל נחוגה & נסתובבה כל היום & עד אשר נמצא
מקום! ולשבת...

גלים גלים # עולים עולים # עושים סיבוב # מסביב לעולם # ורק אני # יושב על
החוף # וצועק בקול # _____ כבוד!!!

דוסים מה ני מני מנימנימני ודוסים אווייההה.
אם אתם דוסים (יה יה) אבל האמא של הדוסים (יה יה) אם אתם דוסים (יה
יה) אז תעשו עם ה...
פאות, חמין, כיפה, אל תיגע בי שומרת נגיעה, ציצית, זקן.

וויסטפ & וויסטפ & פמלמהקומלמהקומלמהוויסטפ & אוו נו נו נונה דה
וויסטפ & וויסטפ & אינילינדיסיליניאואההביליני
אצ'יקאצ'יקומאראצ'יהוואו & אישבבילי אובלי בובליאופאופאדי אנד
דיינדיינדי'אנד דיינדיינדי'.

מ, ממעוז, ממעוז ממעוז ממעוז עם הידיים,
 עם הרגליים, כתפיים, בקיאיקים, מבריג נורות, בתור לאוטובוס, מפרגן
 למדריך, כל הגוף, ג'וק הפוך.

מספרי טלפון שכדאי להכיר:

משטרה: 100

מגן דוד אדום: 101

כבאות והצלה: 102

תחזית מזג אוויר של השירות המטאורולוגי: 03-5600600
 מוקד מידע של משרד התחבורה: *8787

מוקד ארצי להרעלות: 04-8541900

תנועת הנוער אריאל: 02-6510822

כדאי לברר ולרשום את מספרי הטלפון של תחנת המשטרה הקרובה ושל
 מוקד 106 של האזור.

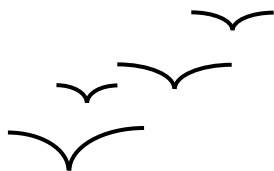
(למשל: משטרת בית שמש: 02-9902222. מוקד 106 בית שמש: 02-9909999)

אתרי אינטרנט שכדאי להכיר:

www.tariel.co.il - תנועת הנוער אריאל.

amudanan.co.il עמוד ענן- המדריך השיתופי לידיעת הארץ
 (לעמוד ענן קיימת גם אפליקציה)

israelhiking.osm.org.il

זיכרונות ופעולות

זיכרונות ופעולות שנכתבו לאורם
של ברכיה סוסלוביץ' ואיתן פלמר ז"ל

ברכיה סוסלוביץ'

סיפור חיים

ברכיה נולד וגדל בבית שמש, בן שני במשפחה. ברכיה למד ביסודי בתלמוד תורה 'מוריה', ומשם המשיך לישיבה התיכונית 'שעלי תורה' ברמת בית שמש. הספיק ללמוד במשך כל זמן אלול בישיבת ההסדר אור עציון שבמרכז שפירא.

ברכיה הצטרף לסניף אריאל בית שמש בכיתה ז', ומאז הקפיד להגיע לכל פעולה ופעילות. הוא הדריך בסניף במשך שנתיים, והשקיע את כל כולו בתפקיד, ברצינות ובאחריות. החניכים בשבילו היו יותר מאשר חניכים, הוא אהב אותם כמו אח גדול ושמר איתם על קשר גם לאחר שסיים את ההדרכה.

בשמינית, לקח על עצמו את תפקיד הרכזות של חבריא ב'. בשנה הזאת הוא הרים את החב"ב שבסניף, יזם וא ירגן פעילויות רבות ומיוחדות כדוגמת טיול גדול בגולן. ברכיה הקים ביחד עם איתן ז"ל וחברים נוספים את "גרעין מלאכי". הם הפעילו מרכז למידה לילדים במתנ"ס שבשכונה, ועזרו בחלוקת מזון לנזקקים מידי שבוע.

ברכיה היה אידיאליסט שקט, שנכון תמיד לעשות טוב. איש עשייה ועבודה, שכל מה שעשה היה בצניעות ופשטות, בלי שום דיבורים מיותרים. הוא כל הזמן חשב במה אפשר לעזור, מה צריך חיזוק, איך אפשר לקדם. ברכיה היה חבר אמתי, אחד שכיף לפנות אליו ולדבר אתו וכן להיעזר בו בכל מה שצריך. הוא אהב את החיים, וידע ליהנות ולהשתובב ברוח טובה. אהב את האנשים והיה חבר תמים וטהור לב שאף פעם לא אומר רע על אחרים. איש אמת שפיו וליבו שווים. השקיע בעבודת ה' בהתמדה, מתוך איזון חיים טבעי ובריא.

ברכיה נלקח מאתנו בשיא פריחתו, בערב שמחת תורה התשע"ח בדרכו לשמוח ולשמח עם תושבי קריית מלאכי. לעולם לא נשכח את אישיותו ותכונותיו האצילות והפשוטות, ואת עשייתו ופעולותיו. תהא נשמתו צרורה בצרור החיים.
בצפייה לבניין אריאל.

זיכרונות

// אילון מרגלית

בסמינריון הדרכה אחד שברכיה ואני היינו בו, דיברו על זה שאין דבר כזה מד"שים (מדריכים שותפים) שלא רבים. לא הצלחתי לעצור את החיוך. גם בשנת הדרכה עמוסה במצבים מורכבים ומאתגרים, לברכיה לא היה מושג כזה של "לריב". מבחינתו החיים נורא פשוטים - בכל פעם שחושבים אחרת אחד מהשני, עוצרים את ההתקדמות בתוכנית, מדברים קצת ומבינים יותר - כל אחד את השיקולים של השני - עד שמחליטים ביחד מה לעשות. הכי פשוט שיש, לא?

הגישה שלו להדרכה הייתה פשוטה ומלאת נחת. באופן קבוע הוא היה נשאר בסוף הפעולה לדבר עם החניכים שנשארו, מלווה את החניכים הביתה או זורם עם כמה חניכים למלחמת כריות, או למשל לאכול פיצה ולדבר על מה שמעסיק אותם. בשבעה החניכים סיפרו שהרגישו שהוא היה מגיע לפעולה, אומר בתור מדריך מה צריך לעשות ואז פשוט נמצא איתם ומדבר איתם כמו אח גדול.

חניך סיפר שהיה ברור לו שהוא לא בעניין של כניסה להדרכה ועשייה בסגנון הזה. אך כשחשב על היחס של ברכיה אליו כמדריך, על כמה ש"היה שם בשבילו", וקידם אותו כל כך, החליט שמבחינתו הוא חוזר בו וירצה להדריך - ולהמשיך לעשות טוב לאחרים כמו שברכיה עשה.

// מתניה מלכיאל

ברכיה היה אדם שלא כועס ומתעצבן משום דבר, הוא היה תמיד רגוע ולקח הכל בסבבה. גם כשהיה מעביר ביקורת ודן על משהו ברצינות - הוא היה עושה את זה בנחת ובשקט.

אני זוכר שאירגנו פעם טיול של הכיתה, השקענו ביחד הרבה זמן לארגן את הטיול כמו שצריך, שיתפנו את הכיתה בטיול והזמנו את כל מי שרק רוצה להצטרף לטיול. היו תגובות מהחברים בכיתה שהעבירו ביקורת על הטיול וצחקו על הארגון המוגזם, לא העריכו את ההשקעה ואת העבודה שכמה חבר'ה לקחו על עצמם לארגן טיול לכולם שיהיה להם כיף, לא חובה. ולא רק שהם לא מעריכים זאת אלא אף מעבירים ביקורת. זה קומם אותי מאוד, אז שלחתי הודעה חריפה לכיתה נגד הביקורת אבל לאחר ששלחתי את ההודעה דאגתי שאולי כתבתי חריף מדי. כששאלתי את ברכיה מה דעתו על כך הוא ענה לי בחוש ההומור הקליל שלו: "כיוונת לדעת גדולים (לדעתי), אין שום בעיה במה שאמרת, - לפעמים צריך לדעת להגיד בדיוק את מה שאתה חושב. אנשים סתם מתלוננים כי אין להם מה לעשות בחיים ולא צריך לעשות מזה יותר מדי רעש".

כזה היה ברכיה: לוקח כל דבר בפרופורציות הנכונות, לא נסחף ולא מתרגש יותר מדי - פשוט מגיב ועושה את מה שצריך לעשות בנחת ובפשטות.

// נחשון אפטעל

פשטות.

זאת הייתה מידתו העיקרית של ברכיה. כל מה שברכיה היה עושה בין אם זה בהתנדבות, בלמידה או בכל דבר אחר היה עושה מתוך פשטות. אף פעם לא התבלט, לא בגלל שהוא לא היה טוב, אלא מכיוון שהוא עשה דברים בצורה שקטה בלי רעש.

פעם אחת ברכיה ביטל פעולת חב"ב. שאלתי אותו אחרי זה למה הוא עשה את זה, והוא הסביר לי שזה משום שאין מספיק אנשים שמגיעים. זאת בעצם

מידת הפשטות של ברכיה. הוא עשה מה שהיה צריך לעשות, בלי לצעוק, בלי להתעצבן, ובלי לעשות רעש. פשוט, כי זה מה שהיה צריך לעשות.

// גלעד ויקסלבוים

שנה אחת כשלא הגעתי למחנה, שמעתי את עמיחי ועוד חניכים אחרים שכן יצאו מדברים על איזה כיף היה עם ברכיה איך כולם השתגעו במקלחות ושברכיה ממש השתגע והשפריץ על כל מי שבא והיה ממש כיף, וגם, מצד שני, ברכיה ממש עזר להם ותמך בהם במחנה כשהיה קשה- במסלולים ובכל מה שהיה צריך.

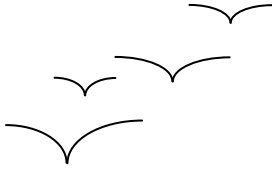
// עמיחי פרידמן

פעם אני ואביתר (חניך נוסף של ברכיה) הלכנו להביא עם ברכיה מהבית שלו קרשים למדורה בל"ג בעומר. היינו צריכים אולר רק לרגע כדי לסדר איזה משהו קטן, אז ברכיה הלך לחדר שלו, הביא שני אולרים ונתן לנו להשתמש בהם. אחרי שסיימנו הוא לא רצה שנחזיר לו אותם אלא נתן לנו את שני האולרים שלו במתנה! ברכיה -גם אם כעס- הוא לא באמת כעס עלינו. הוא תמיד היה רגוע. פעם הוא ממש כעס עלי בפעולה ואחרי שחזרתי לבית וכבר שכחתי מכל זה, הוא התקשר לבקש סליחה.

// אלעד טרופר

דבר שמאוד ייחד את ברכיה היה זה שהוא שמר אתנו על קשר חזק גם אחרי שהוא עזב אותנו! בכל פעם שהמדריכים שמדריכים אותנו עכשיו לא יכלו להעביר פעולה הוא החליף אותם ישר ובשמחה. כשהוא היה מדריך שלנו היינו שמים את הקרשים שאספנו לל"ג בעומר אצלו בבית, כי הוא היה גר קרוב לאזור המדורות, ובנוסף, אפילו אחרי שהוא סיים להדריך אותנו שמנו אצלו את הקרשים!

ולא רק זה, אלא הוא גם הסיע אותם בשבילנו!
ואפילו הביא לנו דברים כשהיה חסר לנו אפילו שזה לא היה באחריותו
בכלל!
כזה היה ברכיה...

איתן פלמר

סיפור חיים

איתן נולד וגדל בבית שמש, בן שלישי במשפחה. למד ביסודי בבית הספר אורות, ולאחר מכן למד בישיבה התיכונית שעלי תורה שברמת בית שמש. בשיעור א' התחיל ללמוד בישיבת ההסדר בקרני שומרון, והספיק לעסוק בתורה בכל זמן אלול. איתן היה פעיל מאוד בסניף אריאל שבשכונה, חניך שרוף שלא פספס אף פעולה.

איתן אמר מעט ועשה הרבה. הוא הדריך בסניף במשך שנתיים, והיה מדריך אהוב ומוערך. הוא השקיע בכל מאודו בהדרכה, וראה בה שליחות אמיתית וחשובה. בשמינית, לאחר שסיים את ההדרכה, נשאר מחובר מאוד לסניף, והקים ביחד עם חבריו, ביניהם ברכיה ז"ל, את "גרעין מלאכי". הגרעין יזם והפעיל במסירות רבה את מרכז הלמידה לילדים במתנ"ס השכונתי, ולשם היה איתן מקפיד להגיע בכל שבוע. בנוסף, הוא היה פעיל ב"גרעין יחד" בבית שמש ועזר בכל שבוע לחלק אריזות מזון לנזקקים.

איתן היה איש של עשייה. בחור ישר, סקרן ומתעניין. אחד שאכפת לו מהחברים שמסביבו. הוא אהב מאוד לטייל בשבילי הארץ, ובייחוד אהב טיולי אופניים. איתן היה עקשן, מה שהתבטא בלימודים, במשימות שלקח על עצמו ובלימוד תורה.

איתן היה שותף פעיל ותוסס בכל מסגרת שבה לקח חלק. נכון להכול, מה שצריך, באחריות וברצינות. מראה דוגמא אישית ודוחף אחרים לנהוג כמוהו. מתוך חוסן פנימי והחלטיות יחד עם רגישות לזולת, טוב טעם והומור. איתן נלקח מאתנו בשיא פריחתו, בערב שמחת תורה תשע"ח בדרכו לשמוח ולשמח עם תושבי קריית מלאכי. אנו לעד נזכור את דמותו ואישיותו הקורנת והמיוחדת. תהא נשמתו צרורה בצרור החיים. בציפייה לבניין אריאל.

זיכרונות

// מתנאל פיש

זכורה לי השיחה האחרונה שלי עם איתן. זה היה בדרך חזרה מבית הכנסת, ואיתן סיפר לי על כך שיש לו חברותא שהוא כמוהו - "איטי", ושלוקח להם זמן, אפילו כמה חזרות עד שהם מבינים הכול. ידעתי שהוא תמיד מתעקש להבין כל דבר עד הסוף, והבעתי את הערכתי אליו בגלל דבר זה.

// שמואל שוורץ

פעם, לאחר הפעולה כל החניכים שלי הלכו ולא נשארו למפקד (הייתי עושה את הפעולות לפני המפקד). הייתי צריך ללכת לבד לבית. איתן ראה אותי ואמר לי שהוא ילך איתי כדי שלא אלך לבד, ואמר שעוד רבע שעה הוא צריך לחזור לביתו כדי להגיע לסעודה שלישית לפני השקיעה. התחלנו לדבר על כל מיני דברים, על הלימודים, על החניכים ועוד כל מיני נושאים. לא שמנו לב שכבר עברה שקיעה ואנחנו מדברים כבר שעה. רק כשהגיע זמן ערבית הפסקנו לדבר בעל כורחנו.

תמיד הרגשתי שאפשר לדבר עם איתן על כל דבר. הוא תמיד היה קשוב והיה נותן לי הרגשה טובה, כזה היה איתן. היו לי איתו הרבה שיחות ארוכות, וכל פעם שראה אותי היה שואל ומתעניין. השיחות עמו מאד יחסרו לי.

// מתניה מלכיאל

הרבה פעמים במהלך ההדרכה יצא לנו להתווכח האם צריך להשקיע בפעולה רצינית או שהחניכים לא יקלטו ולא יקשיבו לפעולה עם דיון עמוק ומסר עמוק ועדיף פשוט לדבר וליהנות איתם. אני הייתי מרגיש שזה לא מספיק רק לדבר ולזרום כי באנו לחנך ולהשפיע בצורה ערכית, וחשבתי שכאשר אנחנו רק מדברים אנחנו לא ממלאים את תפקידנו בצורה טובה.

איתן, בדיונים מהסוג הזה היה כל פעם מחדש 'מתעצבן' עלי מתקומם מול הגישה הזאת ומשכנע אותי בלהט:

"באנו לתרום לעם ישראל" הוא היה אומר, "אם מה שהחניכים עכשיו רוצים וצריכים - זה שפשוט נדבר ונזרום איתם - זאת התרומה שלנו לעם ישראל".
"עיקר מה שהחניכים זוכרים זה לא את הפעולות אלא את המדריך, ההשפעה הגדולה היא הדוגמה האישית שלו". "אתה תורם כל הזמן לחניכים כשאתה חבר שלהם". "אתה משפיע דרך זה על עם ישראל".

הוא היה אומר את זה בתמימות ובפשטות, "במשחק כדורגל שנשחק איתם בצורה יפה בלי לצעוק ולהתעצבן ונראה להם בכך דוגמה אישית טובה" - בכך אנחנו ממלאים את שליחותנו ומטרתנו בהדרכה ותורמים לעם ישראל.

עם כל זה עדיין היה לו חשוב להשקיע גם במסרים ישירים לחניכים, הוא היה משקיע המון בהכנת הפעולות ובמסרים שהוא יעביר דרכם ואיך להעביר וכו' אבל הדרך שלו לבנות פעולה מושלמת הייתה לבדוק תמיד איך באמת הוא יצליח להשפיע עכשיו הכי טוב על החניכים ומה הכי ייגע בהם. כאשר הוא חשב שההשפעה שצריך בזמן מסוים היא פשוט דרך חברות, הנאה וזרימה, דברים שהוא האמין מאוד שיש להם השפעה חיובית על החניכים, הוא הלך על זה בכל הכוח. גם אם השפעה כמו זאת שבחר נראית קטנה יותר, הוא השקיע בכך בשמחה, מתוך תחושת שליחות גדולה והכרה טבעית - שהוא תורם בכך לעם ישראל.

// משה דורון

איתן. הזיכרון האחרון שלי ממך היה אצלכם בבית. הגעתי אליכם ללמוד עם נדב את מסכת בבא מציעא שאותה אנחנו לומדים ביחד בסדר צהריים. אתה ישבת בסוכה ואכלת ולפני הלימוד כזה יצא לנו לדבר על הלימוד ועל גמרות שוטנשטיין... סיפרת בחצי חיוך שתמיד גלעד לוקח לך גמרות מהסט ותוך כדי אמרת שלא פתחת שוטנשטיין בכלל במהלך כל זמן אלול. המשכנע

אחרי זה לדבר רגיל אבל זה תפס אותי. ואחרי ששמעתי על היחס שלך ללימוד תורה וללימודים התיכוניים זה היה לי כל כך מובן... ומרשים! לפעמים הכי קל לנו ללכת לפתוח שוטנשטיין ולהבין את הגמרא בקלות. אבל לא אתה. אתה היית שובר את הראש ואת השיניים על הגמרא וחוזר שוב ושוב עד שאתה היית מבין. וזה מאוד מיוחד.

אני מקווה שאצליח לקחת לעצמי ולו מעט מההתמדה וכוח הרצון האלו.

// אייל פרץ

עם איתן ז"ל הייתי בשני שבועות, אחד בשדרות ואחד במעלה אדומים. שני דברים אני אזכור מהשבועות ושנים ולא אשכח:

(1) את הצלצול המעצבן שהוא שם בבוקר.

(2) את העובדה שהוא צלצל ארבעים וחמש דקות לפני התפילה.

כששאלתי אותו למה הוא מתעורר כל כך מוקדם הוא הסביר לי:

"אם אני רוצה באמת לדעת את האופי של הישיבה אז אני צריך להתנהג איך שהייתי רוצה להתנהג אם הייתי לומד בה עכשיו."

אני באופן אישי לומד עכשיו בישיבה ואני לא מתנהג כמו שהייתי רוצה

להתנהג, אך אני מנסה ללמוד מאישיותו של איתן ז"ל כמה שיותר ומנסה ליישם את החלק הזה באישיותו שלא יודע פשרות ועושה את מה שנכון ואת מה שצריך.

// אילון מרגלית

בכל פעם כשדיברתי עם איתן על כל מיני דברים, היינו גולשים לדיונים על נושאים אחרים שעניינו אותנו. העניין המיוחד היה שכשהתחלנו לדבר, תמיד הוא הציג דעה הפוכה מהדעה שאני הצגתי. מצד אחד זה היה בצורה בוגרת וכשהיה משתכנע היה ישר אומר בחיך "הוא צודק, אל תתווכחו איתו". מצד שני לי זה היה מוזר. פעם שאלתי אותו על זה והוא פתר את התעלומה עם חיך - "אם אני אסכים איתך אז לא נברר כלום ולא נתקדם לשום מקום".

// אברהם פטינקין

כמה ימים לפני שמחת תורה איתן התקשר אלי ואמר לי שהוא יודע שיש לי הרבה התלבטויות לגבי הארגונים של שמחת תורה כרכז חב"ב בסניף והוא רצה לעזור לי ולתת לי עצות אם יוכל. זה עשה לי ממש הרגשה טובה שמישהו התקשר מיוזמתו ואומר לי שהוא יודע שאני מתלבט אז הוא רוצה לעזור לי. זה היה כמה ימים לפני מסע סוכות אז הוא גם שאל והתעניין כמה חניכים באים ואמר לי שאני תותח, חיזק אותי. זה עשה לי הרגשה ממש טובה בלב. עוד סמס שהוא שלח לי לפני שמחת תורה זה ההודעה הבאה שאני מצטט:

"בקיצור אם אתה צריך משהו דבר איתי, ותזכור לדאוג לכל הפרטים הכי קטנים כי זה מה שהופך את האירוע לטוב".
הדבר הזה משלב שני דברים שראיתי באיתן. אחד זה שהוא תמיד היה מוכן לעזור והשני זה שהוא היה דואג לכל הדברים הקטנים כמו שרואים בהודעה. תמיד הייתי אומר לו בצחוק שהוא בריטי דייקן כזה שדואג לכול הדברים הקטנים. זה היה נכון מאוד. הוא תמיד חשב על הדברים הקטנים. יש כל כך הרבה מה לקחת מאיתן וכל כך הרבה מה ללמוד ממנו!

// עקיבא פרגר

איתן היה "יקה" אמתי... השעון שלו תמיד היה מקדים בכמה דקות. פעם אמרתי לו את זה ואמרתי לו מהי השעה האמתית, והוא צחק ואמר שהוא כיוון את זה ככה בכוונה, כדי שהוא לא יאחר אף פעם. היה חשוב לו להיות תמיד איפה שצריך אותו, בזמן הנכון ואפילו קצת לפני... יהי זכרו ברוך.

// אליהו חביב

אני זוכר שפעם אחת הייתי עצוב כי קיבלתי ציון נמוך במתמטיקה, למרות שלמדתי למבחן הרבה שעות, ואיתן ראה אותי מסתובב במסדרון של הישיבה - ושאל אותי למה אני נראה ככה, אמרתי לו: "למה אני נראה מה?",

אז הוא אמר לי: "אתה נראה מדוכא, מה קרה לך?" אז סיפרתי לו שקיבלתי ציון לא טוב למרות שלמדתי וזה.. אז הוא ישב איתי שימח אותי ודיבר איתי שהציון זה לא מה שחשוב וזה לא העיקר.. וגם שצריך ללמוד מזה לפעם הבאה. אולי ללמוד יותר, אם יש טעויות שצריך לתקן.. ושהעיקר זה לשמוח בחיים ושהמרכז לא נמצא במתמטיקה, אנגלית ושאר המקצועות.."
 רואים בסיפור הזה את הרגישות הרבה שהייתה לאיתן לזולת שהוא שם לב שאני מבואס וגם את האכפתיות והדאגה שלו לעזור ולסייע כמה שהוא יכול.

// צוריאל שליסל

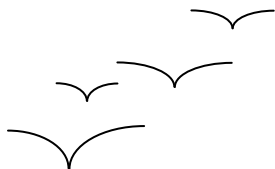
"ההודעות האחרונות שדיברנו אני ואיתן בווטסאפ הייתה כשהוא עשה את העיתון הסניפי והיה שם מדור "הכר את החניך" והוא לחץ עלי הרבה מאוד זמן לעשות את זה לאחד החניכים שלי וחשבנו על מי וזה.. ולי לא היה כוח וטיפה נפנפתי אותו.. גם החניך לא היה מגיע לפעמים ולא היה לי כוח להתעסק עם זה. זה היה בתחילת ההדרכה ומכל מיני סיבות - לא התאים לי לעשות את זה. כמה ימים לאחר שהוא הפסיק לחפור לי, כי הוא ראה שאני לא רוצה לעשות את זה -הוא שלח לי את המדור מוכן עם כל התשובות של החניך!

הייתי ממש מופתע ושאלתי אותו -מה? איך עשית את זה? אז הוא אמר לי: "קל! פשוט הלכתי לבית של החניך, דפקתי אצלו, אמרתי - שלום. רוצה לעשות "הכר את החניך"? הוא אמר לי - כן ושאלתי אותו.."

איתן הלך עד לבית של החניך שלי, שגר בשכונה רחוקה ממנו, דפק אצלו בדלת בלי להתבייש או להרגיש לא נעים ועשה את זה. - הוא פשוט לקח את זה על עצמו בלי בעיה, בגלל שלא רציתי ולא היה לי כוח. ובכיף. אני לא הייתי במוכנות לעשות את זה ולא היה לי כל כך כוח - אז הוא עושה את זה בעצמו. בלי לדבר. פשוט הלך לשם ועשה את מה שהיה חשוב לו.."

// חניך של איתן [אנונימי]

פעם תוך כדי שארגנו טיול לצפון, ישבנו אצלו בבית ודיברתי אתו. תוך כדי שיחה שאלתי אותו משהו והצלחתי להוציא ממנו שהוא עבר טסט. אבל מיד אחרי שגיליתי את זה הוא אמר לי לא לגלות לאף אחד. למרות שבד"כ כשנערים בגיל הזה עוברים טסט הם מתלהבים ומספרים מיד לכל העולם. אבל איתן היה שונה, איתן לא רצה שנדע על זה. הוא לא רצה שאנחנו, החניכים שעדיין לא בעסק הנהיגה, נתלהב מהמדריך המבוגר שעבר טסט. איתן רצה תמיד להיות חבר שלנו לכל דבר. אנחנו פשוט חברים שלו, הוא לא מדריך שנמצא מעלינו. איתן היה אדם צנוע שלא התבלט סתם כדי שיראו אותו.

פעולות שנכתבו לאורם

"אמור מעט ועשה הרבה" | אילון מרגלית ונחשון אפטעל

בעניינה של עשייה פשוטה

הפעולה נכתבה לאור מידה משמעותית של ברכיה סוסלוביץ' - הפשטות.
מטרת הפעולה: החניכים יחוו וילמדו על העוצמה של העשייה הפשוטה ככוח גדול לשינוי וקידום המציאות.

שלבי הפעולה:

שלב א' - משחק פלונטר ומשחק משימות - צורת פעולה רועשת וצורת פעולה יעילה.

שלב ב' - משחק "מוכר סמים" - היעילות בעשייה שקטה.

שלב ג' - סיפור המוצג בעזרת הצגת פנטומימה - המחשת המושג "אמור מעט ועשה הרבה".

סיכום.

עזרים: משימות למשחק המשימות.

מהלך הפעולה:

שלב א' [משחק ראשון]:

נשחק את משחק הפלונטר. לפני הסיבוב הראשון של המשחק נעודד את החניכים לתת לחבריהם עצות ולא להיות אדישים למתרחש. לפני הסיבוב השני של המשחק נוסיף חוק למשחק - לפני שמתחילים לשחרר את הפלונטר הקבוצה צריכה לבחור שחקן אחד שיהיה מותר לו לדבר, ולשאר הקבוצה אסור לדבר עד שמסיימים לשחרר את הפלונטר.
 משחק שני: משחק המשימות.

מחלקים את השבט לשתי קבוצות, קבוצה א' וקבוצה ב', ונותנים לכל קבוצה 5 משימות זהות. המטרה של כל קבוצה היא לסיים ראשונה את כל

המשימות. לפני תחילת המשימות נגביל את קבוצה א' בכך שיהיה עליהם להגדיר שחקן אחד שרק לו מותר לדבר ולשאר הקבוצה אסור עד סוף חמש המשימות הראשונות.

כשמסיימים את חמש המשימות הראשונות ניתן חמש משימות נוספות לשתי הקבוצות הפעם נגביל את קבוצה ב בכך שרק אחד מהם יוכל לדבר.

שלב ב': נשחק עם החניכים את המשחק "מוכר סמים".

שלב ג': נספר לחניכים סיפור בעזרת מתודה של הצגת פנטומימה.

אפשר לתת לכמה חניכים להציג בעזרת פנטומימה את מה שהמדריך מספר.

הסיפור- סיפור הכנסת האורחים של אברהם אבינו.

אברהם אבינו ישב בפתח האוהל ומחכה לאורחים. הוא רואה שלושה אנשים

מתקרבים והוא קרא להם להגיע איליו. ברגע שהגיעו הציע להם לרוחץ את

רגליהם ולנוח מתחת העץ, ואחר כך להמשיך בדרכם. אברהם נכנס לאוהל

וברגע שיצא, גילו האורחים להפתעתם שאומנם אברהם דיבר על משהו

קטן, לנוח ולשטוף את הרגליים. בפועל הוא הכין להם סעודה מכובדת עם

עוגות סולת טריות, בשר משובח וחמאה ששרה הכינה.

סיכום ומסר:

המשפט המנחה של הפעולה הזאת הוא הביטוי "אמור מעט ועשה הרבה".

במשחק הפלונטר ובמשחקי המשימות ראינו שאפשר לעשות כל דבר בשתי

דרכים- אפשר לעשות אותו בעזרת הרבה דיבורים ורעיונות, ואפשר להמעיט

בדיבור- לתת רק למשתתף אחד לדבר, ועל ידי כך לפעול בצורה מסודרת

יותר. אפשר לתת דוגמאות מהמשחקים בפעולה למצבים שבהם כמה

משתתפים נתנו רעיונות סותרים ולא הסכימו לוותר והעניין פגע בהתקדמות

במילוי המטרות ובזבז זמן יקר.

במשחק "מוכר סמים" אפשר לראות שאם ה"מוכר הסמים" ישחק בצורה רועשת- בד"כ זה יגרום לו להיתפס, והדרך הטובה להצלח במטרה היא לפעול בדרך של עשייה שקטה. לומר מעט ולעשות הרבה. בהצגה הזכרנו את הסיפור של אברהם אבינו שאחת ממידותיו הייתה גם- לומר מעט ולעשות הרבה. ואנו, כבניו ממשיכים את דרכו ופועלים לקיום המצוות ולתיקון המציאות במלכות ה' בצורה הכי טבעית ללא צורך בתגובות מבחוץ.

תוספת לשבטים בוגרים:

הפעולה נכתבה לאור אישיותו של ברכיה סוסלוביץ' ז"ל, שדרך פעולתו הייתה לפעול כמה שאפשר לקידום המציאות וזאת עשה בדרך של עשייה שקטה. זאת ניתן לראות בכך שכשסיים את ההדרכה הקים עם חבריו גרעין התנדבות וביחד הקימו מרכז למידה והתנדבו בחלוקת מוצרי מזון מדי שבוע, וכל זאת עשה בצורה שקטה ויעילה. כולנו יכולים ללמוד מדרכיו, ולהשתדל לעשות כמה שיותר טוב בעולם, בלי להתמקד בדברים שמסביב אלא בעשייה עצמה.

הכרת הטוב | קובי ניצן

הפעולה נכתבה לאור מידה משמעותית של איתן פלמר ז"ל, ומבוססת על פעולה שהעביר.

שלבי הפעולה:

- שלב א'- משחק תופסת כיפים- קבלת עזרה מאחרים.
  - שלב ב'-משחק חוקיות- עניין אמירת התודה.
  - שלב ג'- סיפור - דרכים שונות להכיר טובה.
- סיכום.

עזרים: חבילת בפלות/ בסקוויטים. (אפשר גם להיעזר בכל חפץ אחר).

מהלך הפעולה:

שלב א': נשחק תופסת כיפים – התופס צריך לתפוס את כל החניכים. כל חניך שנתפס צריך לעמוד במקום והוא "שבוי" עד שמישהו מהחניכים נותן לו כיף.

שלב ב': נשחק את המשחק 'חוקיות' עם חבילת ביסקוויטים או בפלות - יושבים במעגל ומעבירים חבילת ביסקוויטים או בפלות מאחד לשני במעגל, המדריכים אומרים שיש חוקיות מסוימת בהעברת החבילה ששניהם פועלים על פיה והחניכים צריכים לגלות את החוקיות ע"י ניסיון לחקות את המדריכים - בדרך שבה הם מעבירים את החבילה. חניך שמצליח לזהות את החוקיות לא מגלה את החוקיות אלא גם עושה את החוקיות בסבב. המשחק מסתיים כאשר כל החניכים מגלים את החוקיות. רעיונות לחוקיות: להעביר רק ביד שמאל, לומר את השם של זה שמעבירים אליו וכדומה.

באחד הסבבים של המשחק נשחק את המשחק כאשר החוקיות תהיה לומר "תודה" על החבילת ביסקוויטים או בפלות כאשר היא עוברת אליך.

שלב ג' [סיפור]: נספר לחניכים את הסיפור שבנספח לפעולה. כדאי להשתמש במתודה שתוסיף עניין לסיפור - למשל אפשר לומר לחניכים שעליהם למחוא כף בכל פעם שנאמרת מילה מסוימת. אפשר גם לתת לחניכים להציג את הסיפור בפנטומימה תוך כדי שהמדריך מספר.

סיכום:

החיים שלנו מלאים בטוב, כל הזמן אנחנו מקבלים עזרה. במשחק תופסת כיפים ראינו שכל הזמן אנחנו נעזרים באחרים.

נשאל את החניכים (אפשר לשקול לערוך דיון עם החניכים על שאלות אלו): אנחנו באמת יודעים איך להכיר טובה למי שעוזר לנו? למה זה חשוב כ"כ? איך אפשר להכיר טובה? האם זה מסובך? האם אנחנו יודעים למי להכיר טובה?

במשחק החוקיות ראינו כמה שזה פשוט לומר "תודה". בסיפור ראינו שיש הרבה דרכים להכיר טובה.

אנחנו מוקפים באנשים שעוזרים לנו כל הזמן. זו חובה שהיא זכות- להכיר טובה למי שעוזר לנו. לאנשים ה"שקופים" שסביבנו, להורים, מורים, וכדומה, וכמובן- לה' יתברך שגומל אתנו חסד בכל רגע ורגע.

נספח: סיפור על הכרת הטוב:

מעשה בילד יתום אחד, שהסתובב ברחובות ללא אוכל וקורת גג. פגש אותו יהודי טוב אחד, ריחם עליו, האכילו והשקהו, הכניסו לביתו ודאג לכל מחסורו. שלח היהודי את הילד לחינוך טוב, ובהמשך כשבגר עזר לו לפתוח עסק טוב ומכניס. והילד שבגר עשה חיל בעסקיו והתעשר מאוד. יום אחד, התהפך הגלגל על היהודי הרחמן, והוא התרושש עד שהגיע לפת לחם. החליט הרחמן - אלך לבני המאומץ והוא בוודאי יעזור לי וישיב לי כגמולי הטוב. אמר ועשה, הלך לבנו, שקיבלו בשמחה ובכבוד רב, שוחחו על דא ועל הא, ולבסוף ביקש הרחמן בבושה - זקוק אני לכסף, התוכל לתת לי מתנה? הסתכל הבן באביו המאמץ, וחשב בליבו - חייב אני לעזור לאבא בדרך של כבוד, לכן אמר בפיו: כרגע אין לי כסף, אחשוב בעז"ה כיצד לעזור לך.

שב האב לביתו, ובינתיים קרא הבן לאחד ממשרתיו, הלבישו כעני ושלחו להציע לאב, מרגלית יקרה במחיר של דינר אחד. ואכן האב הביט במרגלית והחליט להשקיע בה את אחד הדינרים שנותרו לו.

לאחר מספר ימים, שלח הבן, משרת המחופש לעשיר לרכוש את המרגלית באלף דינרים. כך התעשר האב מחדש בדרך של כבוד, ללא שידע שהבן עזר לו, אפשר גם להוסיף איך האבא חזר לבן וסיפר לו את מה שקרה. (הסיפור מובא בספר 'מעיל צדקה').